

OKTOBER 2019 NR. 115

RØD+GRØN

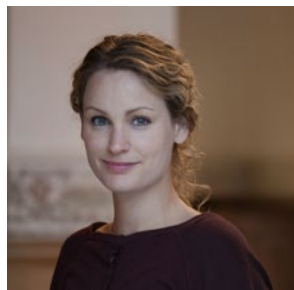
Tema: Systemkrise!

Som et korthus, der konstant vælter og må bygges op igen, afløser den ene finanskrisen den anden, mens klimakrisen blot forværres og uligheden vokser. Vi befinder os i en vedvarende, global systemkrise. Løsningen er en rød og grøn investeringspolitik.

Side 12-21

INDHOLD

Måneden der gik	3
Kort nyt	5
Medicinpriser på himmelflugt	6
Nyt om EU	7
Skibet er ladet med plastik	8-9
Kaos og politisk dødvande i Israel	10
Internationalt nyt	11
Forældre i fælles front	26-27
Temamøde om mental sundhed	28
Annoncer og meddelelser	29
Debat	29-31
Kulturstaffetten	32

Tema: Systemkrise! 12-21

Som et korthus, der konstant vælter og må bygges op igen, afløser den ene finanskrisen den anden, mens klimakrisen blot forværres og uligheden vokser. Vi befinder os i en vedvarende, global systemkrise. Løsningen er en rød og grøn investeringspolitik.

Finansloven skal mindske uligheden 4
2020 er året, hvor vi skal sætte gang i den mest ambitiøse grønne omstilling til dato og for første gang i årtier øge ligheden og styrke velfærden. Det kan lade sig gøre med Enhedslistens finanslovsforslag, som Rød+Grøn her giver en smagsprøve på.

Et årsmøde med globalt udsyn 22-25
5.-6. oktober afholdt Enhedslisten sit årsmøde i Valby. Det kom der bl.a. et globaliseringsprogram, en ny hovedbestyrelse og et friskt hold folketingskandidater ud af.

RØD+GRØN

Redaktør: Simon Halskov

Redaktion: Maja Albrechtsen, Mikael Hertoft, Sarah Glerup, Jon Burgwald, Frederik Kronborg, Lars Hostrup, Lole Møller, Anne Overgaard Jørgensen, Eva Hyllegaard, Anna K. Jørgensen, Signe Skelbæk og Maria Prudholm.

Art Director: Maria Prudholm

Layout: Tobias Frost

Kontakt: medlemsblad@enhedslisten.dk
ISSN: 1903-8496

Abonnementspris:
Uden medlemskab af
Enhedslisten: 150 kr./år
Institutioner: 250 kr./år
Medlemmer modtager automatisk bladet.

Administration/abonnement: 33 93 33 24

Næste deadline: 26. november kl. 9.00

Debatindlæg: Send til:
debat@enhedslisten.dk

Udgives af: Enhedslisten

Forsidefoto: iStock

Fotos, der er hentet på Flickr, må gengives under samme Copyright-licens, som de er udgivet under på Flickr.com.

Oplag: 9.100

Tryk: KLS Grafisk Hus

RETNING

En årsmødeperiode i debattens tegn

Endnu et årsmøde i Enhedslisten er vel overstået. Det bød, ud over det sædvanlige, på centrale drøftelser om økonomi og demokrati, og engagementet fra medlemmerne var da også tilsvarende stort. Dette engagement kan man håbe, at medlemmerne tager med ind i den kommende årsmødeperiode. Den kommer til at byde på flere debatter med stor betydning for vores parti, på trods af at perioden er væsentligt kortere end det sædvanlige år.

Årsmødets vedtagelser lægger blandt andet op til debat om borgerløn og vores forhold til EU. I arbejdsplanen vedtog man derudover at påbegynde en mere grundlæggende debat om organisatorisk og politisk retning, hvilket skal munde ud i en udtalelse fra årsmødet 2020; en opfølgning på udtalelsen fra 2015 om "venstrefløj i egen ret", der, uanset sit sikkert udmærkede indhold, ikke vil tage skade af en opdaterende analyse og konklusion ud fra vores nye parlamentariske situation og vores placering i EU-parlamentet.

Der lægges altså op til dels at drøfte, hvordan vi skaber en organisation, som sikrer, at vi kommer til at få flere aktive, flere medlemmer og generelt får organiseret os stærkere i bevægelsesarbejdet, men også en grundig debat om vores politiske strategi og grundlæggende retning som parti. Der vil blive lagt op til debat i afdelingerne og på landsplan, og der vil være bred mulighed for at give sine holdninger og overvejelser til kende.

Helt essentielt for debatterne er, at vi alle deltager og giver vores besyv med. Det er nødvendigt at sikre en åben proces, hvor vi dels inddrager erfaringer fra vores søsterpartier og organisationer i ind- og udland, men også sørger for at få indspark fra et bredt udsnit af medlemsskaren. Så hermed en opfordring til deltagelse, også selvom man måske ikke normalt blander sig. Vi ved mere sammen, og en fælles retning står stærkest, hvis vi alle kan se os selv i den.

Foto: Privatfoto

» Helt essentielt for debatterne er, at vi alle deltager og giver vores besyv med. Det er nødvendigt at sikre en åben proces, hvor vi dels inddrager erfaringer fra vores søsterpartier og organisationer i ind- og udland, men også sørger for at få indspark fra et bredt udsnit af medlemsskaren.«

Maja Albrechtsen, Enhedslistens forretningsudvalg og Rød+Grøn-redaktionen

Foto: Maria Prudholm

● MÅNEDENS BILLEDE

På Enhedslistens årsmøde 5.-6. oktober var blikket i høj grad vendt mod den store, vide verden. De delegerede vedtog blandt andet et globaliseringsprogram og lavede en rekordstor indsamling til en fagforening, der organiserer både israelere og palæstinensere.

● DEN GODE NYHED

NETS-gebyrer begrænses. Et bredt politisk flertal har indgået en aftale om at begrænse gebyrerne på Betalingsservice og lignende betalingsløsninger. Enhedslistens erhvervsordfører, Victoria Velasquez, glæder sig over aftalen:

- I Enhedslisten har vi i mange år kæmpet for at begrænse finansgiganternes store magt i samfundet. Vi ser det derfor som en stor sejr, at vi nu har fået begrænset gebyrgribbenes mulighed for at udnytte borgerne for at maksimere deres egen profit, siger hun.

● DEN DÅRLIGE NYHED

Tyrkiet angriber kurderne. Ved redaktionens slutning er tusinder af civile på flugt fra tyrkiske bombardementer i det nordlige Syrien. Angrebet sker efter en samtale mellem USA's præsident Trump og Tyrkiets præsident Erdogan, hvor førstnævnte lovede at trække de amerikanske tropper ud af området.

- Det er så forfærdeligt at se de tyrkiske soldater angribe vores kurdiske venner. Vores allierede har kæmpet så hårdt mod Islamisk Stat og står for demokrati, frihed og fred, siger Enhedslistens udenrigsordfører Eva Flyvholm. Enhedslisten vil have, at Danmark og EU kræver et øjeblikkeligt stop for angrebet og tilbagetrækning af militæret.

● CITATET

» Enhedslisten arbejder for et globalt samfund med fælles demokratisk kontrol over økonomien og økonomisk og social lighed på hele kloden. Produktionen skal være bæredygtig og fungere inden for rammerne af, hvad kloden og mennesker kan holde til. For at opnå det, er det nødvendigt med grundlæggende ændringer i indretningen af den globale økonomi.«

Enhedslistens globaliseringsprogram, vedtaget på årsmødet.

FINANSLOVEN SKAL MINDSKE ULIGHEDEN

2020 er året, hvor vi skal sætte gang i den mest ambitiøse grønne omstilling til dato og for første gang i årtier øge ligheden og styrke velfærden. Det kan lade sig gøre med Enhedslistens finanslovsforslag, som Rød+Grøn her giver en smagsprøve på.

● Finansloven 2020

Simon Halskov, Rød+Grøn

Billigere billetter til bus og tog

Priserne i den kollektive transport skal sænkes med 30 procent.

Udgift: ca. 1,3 mia. kr. Lavere priser vil øge antallet af passagerer markant, og derfor skal der også investeres i flere busser, tog mv. Vi vil

Priserne i den kollektive transport skal sænkes med 30 procent.

derfor tilføje ekstra 900 mio. kr. til investering i materiel.

Akut løft af psykiatrien

Til psykiatrien skal der afsættes en mia. kr. til et akut løft af den mentale sundhed i Danmark. Der skal oprettes 260 flere sengepladser i den almene psykiatri og retspsykiatrien, et akutberedskab i regionerne samt bedre normeringer og bedre inddragelse af pårørende i den almene psykiatri.

Syge skal ikke parkeres på kontanthjælp

Inden for et år – og højst to år i komplicerede sager – skal folk på kontanthjælp have den rette hjælp og visiteres til enten ordinær beskæftigelse, uddannelse, revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Hvis sagerne afklares over to år, skønnes det at koste 400 mio. kr. per år. Der vil kun være en mindre varig udgift, når først sagspakken er afviklet.

Minimumsnormeringer i daginstitutioner

Enhedslisten foreslår maks. tre børn pr. voksen i vuggestuer og seks børn pr. voksen i børnehaver. Kun voksne, der reelt er sammen med børnene, skal tælle med. Og så skal det

være slut med planlagt alenearbejde. Der skal afsættes en mia. kr. i 2020 til at påbegynde investeringerne.

Stop omprioriteringskrav til uddannelse og kultur

Da der på uddannelsesområdet er tale om omprioriteringer, som ikke foretages, belaster det ikke de offentlige finanser. Enhedslisten er villig til at forhandle om finansiering af øget aktivitet, som er blevet finansieret ved hjælp af omprioriteringsbidraget. På kulturområdet vil det koste ca. 83 mio. kr. i 2020 at annullere omprioriteringsbidraget.

Fjern opholdskravet for ret til dagpenge

Den tidligere regering vurderede, at besparelsen ved at indføre opholdskravet ville være ca. 120 mio. kr.

Til psykiatrien skal der afsættes en mia. kr. til et akut løft af den mentale sundhed i Danmark.

Foto: Karina Tengberg

» Vi skal omsætte valget til håndgribelige resultater og forandring, og det skal kunne mærkes allerede ved den første finanslov. Derfor skal den være den grønneste og mest lighedsskabende finanslov i årtier.«

Pernille Skipper

Politisk ordfører for Enhedslisten

Mere plads til skov og natur

For at dæmpe temperaturstigningerne og begrænse klimaforandringerne skal vi have et mindre intensivt landbrug. Vi skal i stedet bruge arealerne til skov og natur med blik for samtidig at løse den truende biodiversitetskrisen. Vi foreslår, at 100.000 ha. landbrugsjord udtages. Ejere kompenseres for produktionstab. Det anslås at koste ca. 400 mio. kr. i 2020.

Uddannelse skal tælle med i permanent ophold

Enhedslisten ønsker at genindføre kriterierne for optjening af ret til permanent opholdstil-

ladelse, sådan som retstilstanden var før vedtagelsen af højrefløjens asyloppakke fra 2015. Forslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser.

Støtte til en ny start for folkeskolen

Enhedslisten vil afsætte penge til "En ny start for folkeskolen", hvis lærerne og kommunerne når frem til en ny aftale om lærernes arbejdstid. Aftalen skal træde i kraft ved skoleårets begyndelse i august 2020 og forventes at koste 400 mio. kr. i 2020.

Læs meget mere om Enhedslistens finanslovsforslag på: enhedslisten.dk/fl2020

VELFÆRD OG GRØN OMSTILLING HALTER I REGERINGENS FORSLAG

Regeringens finanslovsforslag indeholder alt for få penge til den grønne omstilling og udviklingen af vores velfærd. Det forklarer Enhedslistens politiske ordfører Pernille Skipper, som kalder forslaget uacceptabelt.

- Den første finanslov skal kunne mærkes på velfærden og måles på klimaregnskabet. Der skal være penge til minimumsnormeringer, sengepladser i psykiatrien og den grønne omstilling. Det vil ikke blive virkeligheden med det forslag, regeringen har fremlagt, konstaterer Pernille Skipper og fortsætter:

- Men Enhedslisten har en masse ideer til, hvordan vi kan få skruet op for ambitionerne, og vi går konstruktivt til forhandlingerne, også med finansieringsforslag.

ENHEDSLISTENS FINANSLOVSFORSLAG I TAL

Forslag	Udgift i mia. kr. i 2020
Billigere billetter til bus og tog	2,2
Akut løft af psykiatrien	1
Syge skal ikke parkeres på kontanthjælp	0,4
Minimumsnormeringer i daginstitutioner	1
Stop for omprioritering på uddannelse og kultur	0,08
Fjern opholdskravet for dagpenge	0,12
Mere plads til skov og natur	0,4
Uddannelse skal tælle med i permanent ophold	0
Ny start for folkeskolen	0,4
Pulje til øvrige initiativer	5,2
I alt	10,8
Finansiering	Indtægt i mia. kr. i 2020
Kapital- og aktieindkomst beskattes som løn	5,3
Bedre skattebase	2,55
Balanceskat på banker	1,8
Afgift på plastikposer	0,16
Fjernelse af lav arveafgift for virksomhedsarvinger	1
I alt	10,8

Demokratisk sejr i energisektoren

For et år siden var Radius Elnet ved at blive solgt til udenlandske kapitalfonde. Heldigvis lykkedes det at skabe oprør mod planerne, og et flertal i Folketinget slog fast, at kritisk infrastruktur skal ejes af det offentlige eller forbrugerne.

Nu overtages Radius Elnet af det forbrugerejede andelselskab Seas-NVE. Dermed er hele det danske el-net på demokratiske virksomheders eller offentlige hænder.

- Det nytter at kæmpe for demokratisk kontrol med vores infrastruktur. Over alt i Europa ser vi, at privatiseringer rulles tilbage til fordel for offentligt eller forbruger-ejerskab, siger Pelle Dragsted, der er forbrugervalgt repræsentant i Radius' bestyrelse.

Enhedslisten har en ny kulturpolitik

Hovedbestyrelsen har vedtaget en revision af Enhedslistens kulturpolitik, efter en livlig diskussion af et forslag fra Kulturudvalget.

Bo Basbøll, kontaktperson for Kulturpolitisk Udvalg, mener, at den nye politik er et eksempel på græsrodsdemokratisk politikudvikling i udvalgsregi, hvor alle medlemmer kan være med.

- Nu glæder vi os til at tage fat på konkret kulturpolitik. Det gælder forhandlinger om billedkunst-aftalen, museumsforhandlingerne og medieforlig i Folketinget, siger han.

Kulturudvalget begynder nu en ny revisionscyklus af politikken, og alle medlemmer er velkomne til at deltage. Man kan henvende sig til Bo Basbøll: basboll@turbopost.dk.

København flytter fokus fra biler til børn

Enhedslisten er med i Københavns budgetaftale for 2020.

- Der er tale om et rugbrødsbudget. Vi står ikke med armene over hovedet og råber hurra, men vi har fået forhindret en lang række forringelser og sikret nogle markante forbedringer for miljøet, for børnene og for nogle af byens mest udsatte borgere, siger budgetordfører Karina Vestergård Madsen og uddyber:

- Forurenende biler skal betale mere for parkering, samtidig med at der kommer langt flere delbilpladser og bedre forhold for cyklister og fodgængere. Der kommer væsentligt flere penge til udsatte børn og flere penge til borgere med handicap, forklarer hun.

Læs mere om aftalen på kbh.enhedslisten.dk.

MEDICINPRISER PÅ HIMMELFLUGT

Medicinbranchen nyder godt af skyhøje profiler og årelange patenter. Brugere af medicinen kan til gengæld opleve groteske prisstigninger fra den ene dag til den anden.

● Sundhed

Lole Møller, Rød+Grøn

For de 170.000 personer, der i disse dage er på vej til apoteket for at hente medicin til behandling af knogleskørhed, venter et prishok. I går kostede en pakke med 14 stk. Alendronat 40 kr. I dag koster den samme pakke 535 kr. De fleste må gribe dybt i lommen. Mange på overførselsindkomst vil ikke have råd til den nødvendige medicin. Firmaet Sandoz er eneforhandler og kan sætte prisen, som det lyster. Der er fri prisdannelse, men ingen konkurrence.

En administrerende direktør i branchen har været helt klar i mødet: "Vores opgave er at skaffe profit til aktionærerne, ikke at hjælpe de syge".

Med snablen i de offentlige kasser

De stigende priser presser ikke kun privatøkonomien, men også sygehusenes økonomi, påpeger Marianne Frederik, der repræsenterer Enhedslisten i Region Hovedstaden.

- Presset skyldes dels, at der er kommet flere patienter, bedre behandling og nye effektive

medicintyper - men også den overnormale profit på medicin, forklarer hun og fortsætter:

- Det er et kæmpe problem, at medicinalindustrien har årelange patentrettigheder, der forhindrer andre i at fremstille billigere kopi-medicin. Hospitalsapotekerne må gerne producere i mindre omfang, men de er for dårlige til at sikre sig patenter.

Marianne minder om, at danske hospitaler i en lang årrække producerede livsvigtig medicin til for tidligt fødte spædbørn uden at have patent. Pludselig kommer en ny producent på markedet, der sikrer sig patentet og hæver prisen med 4000 procent.

Joakim von And er misundelig

Medicinindustrien har patentrettigheder, der gælder i årevis. Konkurrencen er sat ud af kraft, prissætningen er helt uigennemskuelig og pro-

» Det er et kæmpe problem, at medicinalindustrien har årelange patentrettigheder, der forhindrer andre i at fremstille billigere kopimedicin.«

Marianne Frederik

Enhedslisten i Region Hovedstaden

fitterne enorme. Beregninger viser, at 30 procent af medicinalbranchens omsætning bliver til overskud. NOVO Nordisk havde sidste år endda en fortjeneste på 42 kroner, hver gang der blev omsat for 100 kroner, svarende til et overskud efter skat på 38.600.000.000 kroner!

- Tallene er så svimlende store og fortjenesten så eksorbitant, at selv Joakim von And ville blive misundelig. Vi hævder penge direkte ned i lommerne på industrien i stedet for at bruge dem på sundhedspersonale og patienter, siger sundhedsordfører Peder Hvelplund til Altinget.

Protestbevægelse viser vej

I de sidste ti år er det offentliges udgifter til medicin fordoblet, så der er nok at tage fat på. Et opgør med patentsystemet vil bane vej for åbenhed og gennemsigtighed i prisdannelsen. Øget indkøbssamarbejde mellem de nordiske lande kan presse prisen ned. Overnormal profit skal beskattes hårdere.

I Holland er der ved at udvikle sig en bevægelse i protest mod de høje priser. Tre apoteker har taget sagen i egen hånd og udvikler nu efterligninger af patenterede lægemidler mod kræft og sjældne sygdomme. Apotekerne har fået opbakning fra den hollandske regering. Det er ikke retfærdigt, hvis disse firmaer tjener masser af penge på patienterne, forklarer re-belfarmaceuterne.

Det er stadig bedre at være rig og rask end syg og fattig.

Foto: Simone van der Koelen, unsplash.com

EU GIVER GARANTI FOR DEN NORDISKE ARBEJDSMARKEDSMODEL

I kommissionsformand Ursula von der Leyens indsættelsestale præsenterede hun projektet om en europæisk mindsteløn. I forbindelse med høringerne af de enkelte fagkommissærer er dette nået et skridt længere.

● Arbejdsmarked

Frederik Kronborg, Rød+Grøn

I høringerne fik venstrefløjgruppen (GUE/NGL) kun to spørgsmål til hver kommissær. Den 1.

oktober var der høring med den udpegede job-kommissær, Nicolas Schmit fra Luxembourg, i arbejdsmarkedsudvalget. Her fik Enhedslistens medlem af EU-Parlamentet et af venstrefløjens to spørgsmål. Det brugte han til at spørge ind til mindsteløn og den nordiske model.

Nikolaj Villumsen spurgte ind til den generelle plan for en europæisk mindsteløn og om Schmit ville give en garanti for, at der vil blive givet undtagelser til lande, der har en forhandlingsmodel for deres arbejdsmarked. Denne garanti gav Schmit i sit svar.

Det er naturligvis gode nyheder for den nordiske arbejdsmarkedsmodel. Men som

med alt andet EU-politik så findes de store djævle i de mindste detaljer. Lovgivningsarbejdet må følges tæt, når EU-Kommissionen senere præsenterer dets arbejdsprogram og ikke mindst det egentlige lovforslag om mindsteløn.

Schmits garanti er samtidig ikke alene positiv for det nordiske arbejdsmarked, den kan faktisk også blive det for de lande, der ikke har en forhandlingsmodel. Her vil der være mulighed for at skabe en progressiv front, som trækker lønnen op. Her står venstrefløjgruppen formentlig allerede på spring, og man kan håbe, at også Socialdemokratiet og SF's gruppe vil være med i en positiv udvikling.

Overalt i Europa fortsætter folk med at gå på gaden for at markere nødvendigheden af klimahandling nu. Her demonstrerer beboerne i den tyske by Bonn under overskriften "Fridays for Future".

Foto: Mika Baumeister, unsplash.com

EU LØBER FRA PARIS-AFTALEN

Den hollandske socialdemokrat, Frans Timmermans, er udnævnt til kommissær for "European Green Deal" – med særligt ansvar for den grønne dagsorden. Går man sagen efter i sømmene, så lyder titlen dog flottere end ambitionerne og politikken.

● Klima

Frederik Kronborg, Rød+Grøn

Frans Timmermans blev kendt i den danske offentlighed i forbindelse med pressens fokus på

Magrete Vestersagers vej mod toppen af EU-systemet. Her var han kendt som modkandidaten, og resultatet blev som bekendt, at både Timmermans og Vesterager blev indstillet som næstformænd i den nye kommission.

Timmermans skal i sin rolle som klimaanvarlig sikre den grønne omstilling. Det står dog stadig ekstremt uklart, hvordan det skal ske, og hvilke politiske virkemidler kommissionen har tænkt sig at tage i brug.

Von der Leyen lovede stolt i sin indsættelsestale en ny, ambitiøs plan for reduktion af CO₂-udledning i Europa. Hun proklamerede, at EU's nuværende ambition om en reduktion i 2030 på 40 procent ikke er nok. Hun vil hæve ambitionen til 50 eller måske 55 procent. Problemet med den ambition er, at den end ikke

lever op til de mål, som blev vedtaget med Paris-aftalen i 2015.

Von der Leyen har ligeledes givet Timmermans til opgave at stræbe efter, at EU skal have en ambition om "nul forurening", men det beskrives ikke hvornår. Der står, at transportsektoren skal bevæge sig mod at bidrage til et mindsket CO₂-udslip, men hverken hvornår eller hvordan. Samlet set er der mange fine ord, men endnu ingen handling.

Von der Leyen skriver dog også i Timmermans missionsbrev, at han inden for de første 100 dage skal præsentere en europæisk klimalov, der gør EU klimaneutral i 2050. Selvom dette er langt fra et leve op til målene i Paris-aftalen, så bliver det alligevel interessant, om der i denne klimalov vil være reelle initiativer.

Foto: Julia Koppjen, unsplash.com

SKIBET ER LADET MED PLASTIK

I de seneste 50 år er produktionen af plastik steget fra 15 millioner ton til 311 millioner ton årligt. Fortvivlende meget ender i naturen, hvor det forurener og dræber dyr. Rød+Grøn dykker ned i plastiksumpen.

● Miljø

Simon Halskov, Rød+Grøn

Forestil dig en skraldebil fyldt med plastik, der tømmes i havet – hvert eneste minut. Så meget plastikaffald hælder menneskeheden i oceanerne i øjeblikket, og det går desværre den forkerte vej. Fortsætter plastikforureningen med at stige i det nuværende tempo, vil der om ti år blive tømt to skraldebiler i minuttet – og fire skraldebiler i 2050.

Affaldsøen i Stillehavet

I den nordlige del af Stillehavet har der efterhånden samlet sig en gigantisk mængde plastikaffald. Affaldsøen i Stillehavet (også kaldet "The Great Pacific Garbage Patch") dækker et areal, der svarer til tre gange Frankrigs størrelse. Sidste år blev det vurderet, at affaldsøen rummer 79.000 ton plastikaffald, udgjort af omkring 1.800.000.000.000 stykker (1,8 billioner).

Cirka 95 procent af det affald, der ender i havet, kommer fra ti af klodens store floder.

Otte af floderne er i Asien, mens de sidste to er i Afrika. Floder, som flere hundrede millioner mennesker bor langs.

Det meste af den plastik, der svømmer rundt i oceanerne, bliver af vandet og sollyset nedbrudt til mikroplast i konfetti-størrelse eller mindre.

Mikroplast er over det hele

Havstrømmene transporterer mikroplasten rundt, og den findes nu stort set overalt i verdenshavene, afslører vandprøver fra hele kloden. Fisk og havets andre beboere forveksler ofte de små plastikstykker med mad, og hvis de spiser dem, kan de gøre stor skade og i værste fald dræbe dyret. Hvert år dør én million fugle og 100.000 havpattedyr på grund af plastikforurening generelt. Hvis plastpartiklerne er tilstrækkeligt små, kan de formentlig optages i dyrets organisme – og i sidste ende havne i maven på afsenderen: os, forbrugere.

I den nordlige del af Stillehavet har der efterhånden samlet sig en gigantisk mængde plastikaffald. Affaldsøen i Stillehavet (også kaldet "The Great Pacific Garbage Patch") dækker et areal, der svarer til tre gange Frankrigs størrelse.

Mikroplast findes også i produkter som creme, tandpasta, karklude og syntetisk tøj. Herfra vaskes det ud i afløbet og videre til vores rensningsanlæg, hvor noget af plasten filtreres fra, mens resten ender i havet. Det, der filtreres fra, ender i slammet fra rensningsanlægget, som i stor stil bruges på vores marker som gødning.

Nogle af de primære kilder til mikroplast er dæk, vejstriber og skosåler, som slides, når vi kører eller går. Med tiden bliver mikroplasten skyllet ud i åer og vandløb og ender til sidst i havene.

Dit plastikaffald dumpes i Asien

I Danmark sorterer vi efterhånden plastikaffald i stort omfang. Men for nyligt kunne TV2 dokumentere, at tusindvis af containerfulde plastikaffald fra Danmark eksporteres til bl.a. Malaysia, hvor det dumpes eller afbrændes under sundhedsskadelige og forurenende forhold.

I følge Greenpeace i Malaysia bliver omkring 91 procent af plasten, der eksporteres til Malaysia, begravet, afbrændt eller smidt i naturen.

– Der er en øget risiko for luftforurening på grund af afbrændingerne af plast, og grundvandet og floder er også blevet forurenede, siger Heng Kiah Chin, der er miljøaktivist i Greenpeace, til TV2.

Man bliver let sortseer, når det handler om plastikforurening. Men der ting, vi kan gøre for at rette op på plastiksvineriet – det kan du læse om på næste side.

DEN STORE PLASTIK-OPERATION

Vi skal blive bedre til at håndtere og genanvende den hastigt voksende strøm af plastik. Men det er ikke nok. Vi har brug for en samlet plastlov, der sikrer, at vi begrænser vores produktion og forbrug af plastik markant.

● Miljø

Mai Villadsen, miljøordfører

I disse år ser vi gode eksempler på, at detailhandlen gør mere for at begrænse og genanvende plastik. COOP udskifter emballagen på 4000 produkter med genanvendelige materialer, mens Føtex vil stoppe salget af engangsbestik i plast inden nytår. Netto udvikler pant på bæreposer og har forpligtet sig til mål om en mere bæredygtig brug og genanvendelse af plast.

Det er glædeligt, at branchen begynder at tage ansvar. Men fra politisk hold må vi forholde os til, at genanvendelsen slet ikke kan følge med den enorme produktion af plastik.

Væk med emballagen

Plastindustrien lavede i 2016 en rapport, der viser, at plastproduktionen siden 1950 er vokset fra 1,5 til 322 millioner ton om året i 2015, og kurven fortsætter med at stige dramatisk.

Vi er nødt til at begrænse vores forbrug af plastik voldsomt og dermed vende udviklingen. Butikkerne kunne f.eks. i højere grad undlade at emballere fødevarer, ligesom frugt og grønt-

sager allerede sælges efter vægt. Det handler nemlig ikke kun om at udvikle nye typer emballage. Vi skal helt ind i vores produktion, transport og forbrugsmønstre og se på, hvordan vi kan minimere plastikemballagen.

En kommende plastlov bør bl.a. forbyde engangsservice af plast og mikroplast i forbru-

gerprodukter. Derudover skal der ske en seriøs indsats i forhold til plast i naturen. F.eks. foreslår Enhedslisten, at der indføres en pantordning for fiskeredskaber af farlig plast.

DE TAGER SKRALDET

Danmarks Naturfredningsforening

arrangerer hver år en landsdækkende affaldsindsamling. I år lykkedes det alle de frivillige at indsamle 156.000 kilo affald, heriblandt et hav af plastik men også 1,5 millioner cigaretskod og 110.000 dåser. Den 26. april 2020 er der atter national affaldsindsamling, mens skoler og dagtilbud samler ind den 20.-24. april.

Ocean Cleanup er det hidtil største og mest ambitiøse projekt, som sigter efter at indsamle de enorme mængder plastikaffald, der flyder rundt i verdenshavene. Konceptet er et kæmpe net, holdt oppe ved hjælp af flydende rør, der indsamler affald i havoverfladen. Med jævne mellemrum kommer store skibe og henter plastikaffaldet.

I USA har to surfere startet virksomheden **Hocean**, der sælger armbånd af genanvendte materialer, tøj og vandflasker. En del af overskuddet bruges på at fjerne skrald fra have og strande for hvert armbånd, virksomheden sælger.

DET MENER ENHEDSLISTEN OM PLASTIK

- Afbændingen af plast skal reduceres med mindst 80 procent i 2030.
- Danmark skal arbejde for et forbud mod at eksportere plast ud af EU, så Danmark og de øvrige europæiske lande selv må håndtere eget affald og på den måde bliver presset til at udvikle genanvendelsesløsninger.
- Fra 2030 skal det være forbudt at importere plastaffald, så man ikke kan tjene penge på at brænde det af og producere energi.
- Der skal stilles krav om fuld sortering af plast i erhverv inden 2030.
- En række tiltag skal gøre det nemmere at sortere og genanvende plast. Det skal bl.a. være et krav, at plastemballage kun laves af én plasttype. Afgiften på emballage skal også tilpasses efter, hvor meget plast emballagen indeholder, og om den kan genanvendes.
- Brugen af pantsystemer skal udvides til at omfatte plastflasker og Tetrapak.
- En målrettet indsats skal reducere plastaffald i husholdninger bl.a. gennem forlængelse af reklamationsretten.

KAOS OG POLITISK DØDVANDE I ISRAEL

Israelerne har været til parlamentsvalg to gange i år, senest i september. Og der er chance for et tredje valg. Rød+Grøn har mødt Palæstina-ordfører Christian Juhl til en snak om forholdene i landet.

● Israel

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

Er Israel et demokratisk land?

- Nej. Et land, der besætter naboerne, er ikke et demokratisk land. Et land, der bomber Gaza og isolerer beboerne fuldstændigt, er ikke demokratisk. Et land, der giver en gruppe statsborgere – jøderne – forret er ikke demokratisk. Regeringen er ikke demokratisk. Der er politiske fanger i fængsler – og også børn.

Hvordan er situationen i Israel i øjeblikket?

- Den er mere skærpet, end den har været længe. Forholdene i Gaza er totalt kaotiske. 70 procent af de unge er arbejdsløse. Israel har lukket for fiskeriet og lukket for adgangen. Jeg har aldrig kunnet komme ind i Gaza, og forrige år blev Udenrigspolitisk Udvalg fra Folketinget også nægtet adgang af Israel. Der bor to millioner mennesker i "verdens største fængsel". Folk bliver desperate; enten flygter de, eller

også kan de næsten ikke undgå at handle ekstremt, fordi de ikke har nogle muligheder for at udtrykke sig demokratisk.

Der har været to valg i Israel i 2019, og der kommer måske et tredje. Hvorfor?

- Ved valget i april fik Netanyahu ikke et flertal bag sig. Derfor udskrev han et nyt valg. Han er helt desperat for at blive siddende, for ellers kommer han for retten og måske i fængsel, dømt for svindel og korruption. Han har kørt en ekstremt højreorienteret valgkamp for at vinde ekstreme stemmer – og han har fuld opbakning fra Donald Trump. Under valgkampen sagde han, at Israel skulle inddrage store dele af Vestbredden. Området er meget frugtbart, fordi det ligger langs med Jordanfloden. Der er vand, varme og god jord – og israelerne kontrollerer vandet og jorden. Du skal have licens

» Ved valget i april fik Netanyahu ikke et flertal bag sig. Derfor udskrev han et nyt valg. Han er helt desperat for at blive siddende, for ellers kommer han for retten og måske i fængsel, dømt for svindel og korruption.«

Christian Juhl

Enhedslistens Palæstinaordfører

for at få vand, og derfor er de fleste gartnerier på israelske hænder.

Venstrefløjen fik 13 pladser i Knesset ud af 120. Det er vel ikke så dårligt?

- Nej. Men vi mangler hele midten og det gamle arbejderparti, som nu fører en reaktionær politik. Det er nede på fem procent af stemmerne.

DEN PARLAMENTARISKE SITUATION

- Der er to store blokke i Israel – den liberale "blå-hvide" blok og den stærkt højreorienterede blok, der rummer Likud og de ortodokse jødiske partier. Ingen af blokkene har flertal.
- Venstrefløjen i Israel har 13 pladser ud af 120 i parlamentet. Det er fælleslisten, som består af arabiske partier, og den jødiske venstrefløj, som er udsprunget af Israels Kommunistiske Parti.
- Benjamin Netanyahu, som er siddende premierminister, er på vej ud i en retssag for korruption, svindel og embedsmissbrug.

ENHEDSLISTEN STØTTER SAMARBEJDE MELLEM JØDER OG PALÆSTINENSERE

Ved Enhedslistens årsmøde samlede deltagerne ind til WAC-MAAN – en fagforening, som organiserer både jødiske og palæstinensiske arbejdere i Israel. Rød+Grøn har fået Palæstina-ordfører Christian Juhl til at fortælle om fagforeningens arbejde.

● Indsamling

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

Hvad kendetegner WAC-MAAN?

– Organisationen er godkendt som fagforening og har møderet for arbejdsretten. Det er stabile og konsekvente folk, der støtter strejker og fører sager for palæstinensiske arbejdere, som behandles dårligt. Desuden er det lykkedes at organisere arbejdere og tegne overenskomst i en af de israelske eksportproduktions-zoner.

De palæstinensiske arbejdere bliver behandlet meget dårligt – på niveau med chaufførerne i Padborg. Mange er nødt til at pendle gennem checkpoints hver dag og arbejde som daglejere.

Hvorfor har vi valgt at støtte netop WAC-MAAN?

– Vi støtter ikke den gamle, store fagforening Histradut, fordi den er dybt reaktionær og meget tæt på alle regeringer i Israel – selv de mest højreorienterede. Vi har til gengæld valgt at støtte WAC-MAAN, fordi vi ønskede at støtte en aktivitet, der var fælles for palæstinensere og progressive israelere. Det er svært at finde, for der er kun få, der har lyst til at udsætte sig for den chikane og de problemer, det giver at lave den slags arbejde. Men det gør WAC-MAAN.

Hvad skal pengene bruges til?

Vores penge vil gå til at ansætte en organiser i fagforeningen. Vi samlede 22.600 kroner ind. Det er ca. to måneders løn – og det er et af de største beløb, der er blevet samlet ind på et årsmøde i Enhedslisten. Men indsamlingen slutter ikke her. Vi vil skrive ud til alle vores lokalafdelinger og en række fagforeninger med opfordring til også at støtte.

De palæstinensiske arbejdere kan fortsat støttes på bankkonto 5347 – 0385946 eller MobilePay: box02893.

EN KATASTROFAL TELEFONSAMTALE

I skrivende stund er koloner af tyrkisk militær på vej mod grænsen til Nordsyrien. Trump og Tyrkiets præsident Erdogan har lige haft en skæbnsvanger telefonsamtale, hvor Tyrkiet fik grønt lys til at invadere Rojava.

Telefonsamtalen kan koste politiske kammerater i de befriede kurdiske områder livet og få katastrofale konsekvenser for kampen mod IS. Samtalen kan skabe usikkerhed i regionen og i Europa, når Tyrkiet får fripas til at overtage kontrollen med de tusindvis af IS-fanger, som er i området. Kurderne har været vores tætteste allierede i kampen mod IS, og de beskytter millioner af flygtninge i området. De har gentagne gange kaldt på hjælp til at genopbygge områderne og få retsforfulgt de mange IS-fanger. For Tyrkiet er USA's tilbagetrækning en ren gavebod. Erdogan ønsker at nedkæmpe de demokratiske kurdiske kræfter og bagefter bruge IS-fangerne som pressionsmiddel over for Europa.

Enhedslisten har kaldt Udenrigspolitisk Nævn til hastemøde, og de første demonstrationer er planlagt. Vi kræver, at den danske regering og det internationale samfund handler nu – før det er for sent. Vi skal sætte en kæp i hjulet, så Tyrkiet ikke får held med at invadere Nordsyrien.

FORKERT AT DROPPE IRAK- OG AFGHANISTANKOMMISSIONEN

Den socialdemokratiske regering vil ikke genoprette Irak- og Afghanistankommissionen alligevel. Krigene kostede hundredtusindvis af civile liv og efterlod regionen i kaos. Danske soldater blev sendt i krig. Mange mistede livet og endnu flere kæmper stadig med konsekvenserne af krigen.

Enhedslisten finder beslutningen om at droppe kommissionen meget sørgerlig. Danmarks udlevering af fanger til tortur er ikke blevet undersøgt til bunds. Som samfund må vi have sandheden om disse skandalesager frem. Vi skal have placeret et ansvar. Og, vi skal have undersøgt, om Irak-krigen overhovedet var lovlig. Det er vigtigt for alle de, der er berørt af krigene, men det er også vigtigt for vores fremtidige udenrigspolitik. Vi skal lære af fortidens katastrofer, så vi kan undgå, at det sker igen.

FORSLAG OM MILITÆRE INDSATSER ER VAND PÅ SAMME MØLLE

Regeringen har fremlagt en såkaldt sikkerhedspolitisk pakke. Pakken er mest af alt en rodebunke af forskellige militære indsatser, og regeringens centrale budskab synes at være, at den ser USA som Danmarks vigtigste allierede. Så der er ikke meget nyt under solen.

Pakken indeholder bl.a. deltagelse i NATO's udrykningsstyrke, en mulig militær operation i Hornuz-strædet og støtte til Operation Barkhane i Sahel. Alle forslagene kan vi i Enhedslisten hurtigt blive enige om, at vi er lodret i mod.

Men pakken har også forslag, som vi skal se nærmere på og diskutere i partiet. Det gælder et lægehold til udsending på en koalitionsbase i Rojava og støtte til FN-missionen i Mali. Forslag, der skal behandles af hovedbestyrelsen før debatten i Folketinget.

Enhedslisten opfordrer regeringen til at stoppe oprustning, droppe kampfly og NATO, og i stedet satse på forebyggelse, konfliktløsning og FN. Lad os lade være med at hælde mere vand på den samme udenrigspolitiske mølle.

Systemkrise!

Som et korthus, der konstant vælter og må bygges op igen, afløser den ene finanskriser den anden, mens klimakrisen blot forværres og uligheden vokser. Vi befinder os i en vedvarende, global systemkrise. Løsningen er en rød og grøn investeringspolitik.

KRISEN ER BLEVET ET GRUNDTVILKÅR

Økonomer spår om en mulig ny krise, men reelt er vores kapitalistiske system automatisk præget af kriser, der rammer både økonomisk, socialt og økologisk.

Rød+Grøn-redaktionen

Ordet 'krise', som vi bruger bredt om eksempelvis økonomiske, sociale og økologiske kriser, stammer oprindeligt fra den græske lægekunst. Her betegnede 'krisis', der direkte oversat betyder 'adskillelse' eller 'dom', det afgørende vendepunkt hos en patient, der er syg med feber. Øjeblikket, hvor feberen brat skifter fra at være livstruende høj til normalisering.

Fra vendepunkt til tilstand

I antikken var krisen altså udtryk for, at noget negativt blev erstattet af noget positivt. Der var en mærkbar og permanent forandring i patienten.

Helt anderledes er de kriser, vi oplever som følge af kapitalismen i dag. Vi bruger generelt ordet om 'en vanskelig situation', og i forhold til økonomi specifikt om skift fra højkonjunktur til lavkonjunktur eller om længerevarende kritiske tilstande, såkaldte strukturkriser. Det ligger ikke længere i ordet, at krisen bringer brud og bedring med sig. Tværtimod ser det ud til, at krisen er blevet et grundvilkår i vores tid – og den er systemisk.

Økonomiske, økologiske og sociale krise

Denne måneds tema går netop systemisk til krisespørgsmålet. Først tager finansordfører Rune Lund de globale briller på og spørger, hvorfor vi ikke har lært nok af sidste store øko-

nomiske krise. Dernæst ser vi på, hvad en global krise kan betyde lokalt. For almindelige danske lønmodtagere, men også for Enhedslistens mulighed for at samarbejde med den siddende socialdemokratiske regering.

På side 18-19 undersøger vi – med udgangspunkt i den aktuelle katastrofe i Amazonas – hvordan kapitalismens kriser bliver økologiske, idet kapitalismen forudsætter en vækst og et forbrug, som kloden ikke kan holde til. Miljøordfører Mai Villadsen forklarer, at vi derfor skal arbejde for en radikal form for cirkulær økonomi, der indebærer kollektive ejerformer og altså bryder med klassisk kapitalisme.

Temaets sidste opslag fokuserer på de menne-

sker, der både globalt og nationalt bliver større ulighed imellem. Herhjemme oplever almindelige mennesker, at vejen fra middelklasse til gældsspiral og social deroute er blevet kort. Det har Rød+Grøn talt med gældsrådgiver Line Barfod om.

God læselyst!

ARVEN FRA MARX

Enhedslistens kapitalismekritik såvel som forestillingen om det socialistiske samfund har rødder tilbage til den tyske forfatter og filosof Karl Marx (1818-1883). Marx skrev blandt andet 'Kapitalen' (1867-1894) og sammen med Friedrich Engels (1820-1895) 'Det kommunistiske manifest' (1848). Efter Marx' død er hans og Engels samfundssyn ofte blevet omtalt som "marxisme", men selv kaldte de teorierne for "videnskabelig socialisme".

Marx pegede på, at arbejderklassen i det kapitalistiske samfund nødvendigvis vil blive udbyttet, fordi deres indsats skal sikre profit til kapitalejerne. Kapitalejernes fokus på profitmaksimering fører til forringede forhold for arbejderne og tilbagevendende kriser med fattigdom og arbejdsløshed. Kapitalismen har på den måde en indbygget skrøbelighed og grundlæggende interesse modsætninger arbejdere og kapitalejere imellem. Konsekvensen er tilbagevendende kriser med massearbejdsløshed, nedlæggelse af virksomheder, fattigdom og angreb på arbejderne rettigheder såvel som vores aktuelle uligheds- og økologiske kriser.

KAPITALISMEKRITIK OG ENHEDSLISTENS PRINCIPPROGRAM

"Enhedslisten er imod kapitalisme –, fordi den kapitalistiske økonomi grundlæggende er udemokratisk, skaber ulighed og utryghed og ødelægger det økologiske grundlag på kloden. Kapitalismen har i årevis været på kollisionskurs med naturgrundlaget. Vi befinder os nu i en systemkrise, hvor flere kriser er vævet ind i hinanden: finanskriser, energikriser, fødevarerkrise og klima- og miljøkrise. Den globale økonomi har nået en størrelse, hvor det globale og lokale miljø undergraves på bekostning af menneskers levevilkår og overlevelsesmuligheder."

– Uddrag af Enhedslistens principprogram, vedtaget på årsmødet i 2014

NÆSTE KRISE SKAL LØSES SOLIDARISK OG BÆREDYGTIGT

De internationale økonomiske prognoser peger på et nyt økonomisk tilbageslag, og vi har tilsyneladende lært for lidt af sidste krise. Der skal en ny finanspolitik til.

Rune Lund, finans- og skatteordfører

Spørger man Nationalbanken, OECD og IMF, mener de, at der er risiko for en snarlig recession. Bedst som vi troede, at USA og Europa var ude af krisens skygge, står vi med udsigten til en ny.

Krisepolitikken har tydeligvis fejlet. Hvis spådommene får ret, må vi derfor reagere anderledes end sidst. Denne gang skal svaret være et opgør med selve den ulighedsskabende økonomiske politik, der fremmer gæld, finansielle bobler og de finansielle markeder på bekostning af klimaet og almindelige mennesker.

Farlig politisk-økonomisk cocktail

I både USA og EU har krisepolitikken bestået i en farlig cocktail af stram finanspolitik og ekstremt lempelig pengepolitik. Man brugte ikke den offentlige sektor som motor for at skabe reel værdi i form af for eksempel grønne job, der ville være en investering i fremtiden. Tværtimod er de offentlige finanser lagt i spændetrøje af eksempelvis EU's finanspakt, herhjemme afspejlet i budgetloven.

Til gengæld er der skruet op for centralbankernes/nationalbankernes fiktive pengemaskiner. Det sker på to måder: For det første sænker centralbankerne renten på indskud, hvilket påvirker, hvordan private banker sætter deres renter for indskud og udlån. For det andet opkøber centralbankerne værdipapirer så som realkredit- eller virksomhedsobligationer. Denne efterspørgsel får kursen (prisen) på

I både USA og EU har krisepolitikken bestået i en farlig cocktail af stram finanspolitik og ekstremt lempelig pengepolitik. Man brugte ikke den offentlige sektor som motor for at skabe reel værdi i form af for eksempel grønne job, der ville være en investering i fremtiden.

værdipapirerne til at stige, så de kan udstedes med lavere rente og gøre det billigere at låne penge. Når eksempelvis virksomheder får købt deres værdipapirer, frigiver det også nogle af virksomhedens midler.

Tanken med den lempelige pengepolitik er selvsagt at gøre det billigt for virksomheder og boligejere at låne penge, og at det i sidste ende resulterer i øget forbrug og investeringer. Metoden er usolidarisk, fordi den primært gavner investorerne på de finansielle markeder. Samtidig betyder faldet i renter på værdipapirer, at investorerne i stedet sender penge over i aktier, der typisk giver højere afkast. Efterspørgslen får aktiekurserne til at stige til et niveau, der ikke afspejler deres reelle værdi. På den måde skabes alvorlige aktie- og boligbobler.

Derudover forsvinder effekten, hvis renterne holder op med at være lave. Både ikke-finansielle virksomheder og husholdninger har nemlig fortsat et meget højt gældsniveau, så hvis renterne stiger, vil det ramme dem behårdt. Derfor har både den amerikanske og europæiske centralbank været nødt til at fastholde lave renter trods en intention om gradvist at lade renterne stige til et historisk mere normalt niveau.

Krisepolitikken har fejlet

Resultaterne af pengepolitikken har ikke været imponerende. Genopretningen efter finanskrisen har taget længere tid end efter andre historiske kriser. IMF melder, at væksten i produktion og investeringer stadig ikke har nået niveauet før finanskrisen i mange lande. Med den nuværende handelskrig mellem Kina og USA samt risikoen for et hårdt Brexit er væksten aftaget.

Sammenholder man de sparsomme økonomiske gevinster med de enorme økonomiske risici, der følger med, må man konkludere, at pengepolitikken har fejlet.

Det er som om, historien gentager sig. Ved at gøre det billigt at låne, har man forstærket den gældsætning, som blandt andet gjorde krisen i 2008/09 så voldsom. Ved at sænke renterne er store investeringer søgt over i aktie- og boligmarkedet med uholdbare prisstigninger til følge. Hvis der er begyndende tegn på økonomisk tilbageslag, vil bolig- og aktiepriserne formentlig falde fra deres kunstigt høje niveau, og så bliver konsekvensen en forstærket økonomisk nedtur. Præcis som under den sidste store krise for 10 år siden.

På den baggrund må man spørge sig selv: Hvad har vi lært af sidste finanskrise? Svaret er:

for lidt. Den store krise i 1930'erne førte til et paradigmeskifte i den økonomiske tænkning. Man indførte behårdt regulering af finanssektoren. Krisepolitikken efter 2008 har derimod i det store hele videreført det uholdbare system, krisen blev født af. Bankerne er stadig "too big to fail". Koncentrationen af ejerskab er faktisk taget til, så hvis en bank går ned, er der nu endnu større risiko for, at den vil trække resten af samfundsøkonomien med sig. Staternes økonomiske styring er altså blevet mindre, mens uligheden er vokset markant.

Rød-grøn investeringspolitik er svaret

Hvad skal vi gøre i stedet? Vi skal erstatte den lempelige pengepolitik med aktiv finanspolitik, der kan skabe stabil økonomisk udvikling baseret på sund realøkonomi frem for kunstigt høje aktie- og boligpriser. Midlet er massive offentlige investeringer i gode, varige og grønne job – både inden for energi, forsyning, transport, fødevarer, finans og fremstilling. Staten skal eje infrastruktur, så den kan styres i en demokratisk og grøn retning. Men vi har også brug for offentligt ejerskab inden for service, produktion og kapital-/pengeformidling, hvis skal skabe en bæredygtig økonomisk udvikling til gavn for de mange. Kort sagt: Svaret på en ny krise er en visionær rød-grøn offentlig investeringspolitik. Vi skal særligt investere i grøn omstilling, hvor der er store penge at spare og mange job at skabe.

Den vision kræver samtidig et opgør med uligheden og derfor visionær fordelingspolitik. For vi er nødt til at sikre bedre forbrugsmuligheder til almindelige lønmodtagere og dem med de allerlaveste indkomster. Både gennem øget beskæftigelse for dem, som kan, men også via overførsler til dem, der ikke kan. Velfærden skal være i orden – for den er fundamentet for fremtidens velstand.

Hvad skal vi gøre i stedet?

Vi skal erstatte den lempelige pengepolitik med aktiv finanspolitik, der kan skabe stabil økonomisk udvikling baseret på sund realøkonomi frem for kunstigt høje aktie- og boligpriser.

PENGEPOLITIK ELLER FINANSPOLITIK?

Pengepolitik betegner statens politik og handlinger for at sikre pengeomsætning og kreditgivning. I de fleste udviklede økonomier er pengepolitiske operationer overladt til en politisk uafhængig centralbank (i Danmark er det Nationalbanken).

Målet for pengepolitik er typisk stabil prisudvikling (undgå inflation), stabil kreditgivning og omsætning af penge (herunder kreditpenge). Et centralt mål for den danske pengepolitik har siden 1983 været en stabil valutakurs over for udlandet gennem den såkaldte fastkurspolitik.

Finanspolitik betegner den måde, staten bruger sine finanser til at fremme bestemte mål. Statens finanser kommer først og fremmest af skatter og afgifter, men staten kan også optage gæld (via salg af statsobligationer) for at finansiere sine udgifter. Målet for finanspolitikken er typisk at sikre stabil og høj beskæftigelse samt stabil og høj økonomisk vækst. Finanspolitikken kan bruges til at fremme eller dæmpe økonomisk aktivitet gennem f.eks. højere og lavere skatter eller gennem højere investeringer og overførselsindkomster.

LAVKONJUNKTUR, RECESSION ELLER KRISE?

Det er ikke givet, hvordan et økonomisk tilbageslag vil se ud. En mulighed er, at verdensøkonomien vil gennemgå en langstrakt periode med lav økonomisk vækst. En anden mulighed er, at vi ser en egentlig recession, som er et fald i den økonomiske aktivitet i en længere periode – af nogle defineret som mindst to kvartalers varighed, og af andre som nedgang i mange forskellige sektorer af økonomien.

En tredje mulighed er, at tilbageslaget viser sig som en egentlig krise, der er en alvorlig recession, som er et stort og ofte langvarigt økonomisk tilbageslag. Af samme grund blev tilbageslaget i 2008/09 kaldt en økonomisk krise.

HVAD GØR REGERINGEN, NÅR KRISEN RAMMER DANMARK?

Hvis en ny økonomisk krise udløses, bliver det Enhedslistens opgave at holde regeringen fast på, at regningen denne gang skal sendes til de rige.

Anders Hadberg, finanspolitisk sekretær

Vi kan meget vel stå over for en ny økonomisk nedtur. Spørgsmålet er imidlertid, hvordan den vil ramme dansk økonomi og måske mere påtrængende: Vil den socialdemokratiske regering svinge til højre eller venstre, når det sker?

Uanset hvordan det økonomiske tilbageslag rammer Danmark, er Enhedslistens opgave imidlertid klar: Regeringen skal holdes fast på sine valgløfter og forståelsespapiret. Mangler der penge, skal regningen sendes til de rige.

Dansk økonomi er afhængig af udlandet

Siden handelskrigen mellem USA og Kina brød ud for mere end et år siden, er den internationale handel gået tilbage. Det har især ramt fremstillingsindustrien. Afsætningen af varer falder, og investeringerne står næsten stille, fordi virksomhederne tøver med at igangsætte store investeringer i nyt produktionsapparat. Den store usikkerhed om, hvordan handelskrigen videre vil udvikle sig, samt hvad et hårdt Brexit betyder, forstærker tendensen. Nogle taler ligefrem om en global recession i fremstillingsindustrien.

Indtil videre ser det ud til, at dansk eksport fortsat er i fremgang. I sammenligning med nabolandene klarer dansk eksport sig overraskende godt. Flere iagttagere forklarer succesen med, at en stor del af de danske eksportvarer består af medicin og maskiner (særligt vindmøller), som ikke på kort sigt afhænger af konjunkturernes. Efterspørgslen på medicin og omstilling af energiproduktionen stiger strukturelt, og den påvirkes derfor ikke i samme grad af udsving i efterspørgslen.

På mellemlang sigt vil en forværring af den internationale økonomiske konjunktur dog også slå igennem i dansk økonomi. Ikke bare i fremstillingsindustrien, men også i serviceerhvervene. Det gælder selvsagt de virksomheder, der leverer input til fremstillingsindustrien, men også de indenlandsk rettede ser-

viceerhverv. Med andre ord vil en egentlig nedgang i den globale økonomi før eller siden betyde et økonomisk tilbageslag i Danmark.

Hvad gør regeringen, når riget fattes penge?

I en situation, hvor ledigheden for alvor stiger og beskæftigelsen falder, vil skatteindtægterne tilsvarende falde og udgifterne til overførsler stige. Det sætter statens finanser under pres.

En stor del af de finanspolitiske planer, som den socialdemokratiske regering indtil videre har fremlagt, viser, at regeringen i høj grad regner med at kunne bruge det finanspolitiske råderum til at levere på velfærdslofter og klimamål. Råderummet ser ud til at være beregnet på grundlag af et skønnet konjunkturforløb, hvor dansk økonomi "lander blødt" efter den nuværende højkonjunktur. Det betyder, at væksten fra at være omkring 2 procent årligt langsomt aftager frem mod 2025 til omkring 1,2 procent årligt. Det ser derimod ikke ud til, at regeringen har taget højde for de økonomiske elementer, som kunne trække dansk økonomi ned i tempo på kort sigt: lav vækst i Tyskland, som er en afgørende handelspartner, handelskrigen mellem USA og Kina samt et hårdt Brexit, der truer allerede fra udgangen af oktober måned.

Uanset hvordan det økonomiske tilbageslag rammer Danmark, er Enhedslistens opgave imidlertid klar: Regeringen skal holdes fast på sine valgløfter og forståelsespapiret. Mangler der penge, skal regningen sendes til de rige.

Hvis dansk økonomi bliver ramt af den globale afmatning og måske endda en egentlig recession, vil det beregnede finanspolitiske råderum blive markant mindre. Det betyder, at det vil kræve nye indtægter at finde penge til at indfri løfterne fra forståelsespapiret (juni 2019). Spørgsmålet er, om den socialdemokratiske regering vil gennemføre løfterne i en sådan situation – og hvor den i givet fald vil finde pengene til at løfte velfærden og klimapolitikken.

Sporene fra Thorning skræmmer

Den sidste socialdemokratiske regering, der blev ledet af Helle Thorning-Schmidt fra 2011 til 2015, valgte i stort omfang at finde penge til sin politik via asociale tiltag. Sænkelse af selskabsskatten blev for eksempel finansieret gennem lavere offentligt forbrug, det vil sige ringere velfærd. Skattelettelse til topskattebetalere blev blandt andet finansieret via lavere overførselsindkomster. Og mens erhvervslivet fik skatterabatter og lempelser i diverse "vækstpakker", gennemførte regeringen brutale arbejdsudbudsreformer for at presse syge og ledige til at tage et arbejde.

Den nuværende regering er valgt på et folkeligt mandat, der kræver velfærd og klima. Men skønner man ud fra Socialdemokratiets nyere historie, er det tydeligvis ikke givet, at regeringen vil tage et opgør med uligheden og gennemføre en solidarisk, omfordelende politik, når et økonomisk tilbageslag rammer Danmark. Snarere det modsatte.

Opgaven: Pres på for en solidarisk løsning

Hvis den økonomiske situation slår om, er det Enhedslistens opgave at presse på for at holde regeringen på det spor, der blev lagt ud med forståelsespapiret. Vi skal sikre, at vi kommer i mål med forståelsespapiret og gerne endnu videre.

Der skal findes yderligere finansiering, hvis ambitionerne skal holdes oppe, når det økonomiske råderum svinder ind. Enhedslisten skal i den situation være klar til at presse på for en ambitiøs finanspolitik, der håndterer krisen helt anderledes end for ti år siden. En finanspolitik, der investerer i grønne arbejdspladser og finansieres via skatteindgreb. På den måde kan vi sikre, at regningen ender det rigtige sted; at de rigeste danskere og virksomhederne kommer til at bidrage til en solidarisk løsning.

DET ØKONOMISKE RÅDERUM SOM BEGREB

Det økonomiske råderum er et begreb, der blev opfundet af den tidligere regering med det formål at forsvare skattelettelser og lav vækst i velfærden. Det økonomiske råderum betegner, hvor mange penge der er til rådighed for politikerne under nogle tekniske og politiske forudsætninger. Teknisk indarbejdes vedtagen politik, og der foretages et skøn for udviklingen i den økonomiske situa-

tion på mellemlang sigt (frem til 2025). Der indlægges politiske forudsætninger om den strukturelle saldoss størrelse (hvor meget underskud/overskud skal der være). F.eks. arbejder regeringen ud fra, at de offentlige indtægter og udgifter går i balance i 2025. Endelig antages det, at det offentlige forbrug er uændret – dvs. nulvækst. I en situation med flere ældre og børn og altså stigende demo-

grafiske udgifter, vil det reelt betyde forringet velfærd, hvis råderummet ikke bruges på at imødegå disse udgifter. Det ville være mere retvisende at opgøre et finanspolitisk råderum, som tog højde for, at det offentlige forbrug vil stige som følge af befolkningsudviklingen – og at det offentlige forbrug skulle følge med velstandsudviklingen, så den var tidssvarende.

SKOVENE ER I KRISE – OG VORES FORBRUG BÆRER SKYLDEN

Vores bøffer, frysepizzaer, shampoo og såkaldt klimavenlige brændstof er direkte medvirkende til den massive rydning af skov på kloden. Det forklarer Gry Bossen fra organisationen Verdens Skove. Hun efterlyser, at landbruget og politikerne tager et miljøpolitisk ansvar, når der handles med omverdenen.

Simon Halskov, Rød+Grøn

Hvilke problemer giver den skovrydning, vi ser i f.eks. Amazonas?

– For det første er skov hjemsted for omkring 80 procent af alle landlevende arter. Og vi står i en biodiversitetskrise, hvor vi mister arter i et rasende tempo. Når du rydder skov, så fjerner du levesteder for rigtig mange dyr, og så udrydder vi endnu flere dyr.

For det andet er mange mennesker i verden afhængige af skov, der giver dem mad og husly. For det tredje er der klimakrisen, som skoven

har en kæmpe betydning for. Både fordi den optager og lagrer CO₂, men også fordi det udløser vildt meget CO₂, når du rydder skov.

Hvad er de primære årsager til den omfattende skovrydning?

– Overordnet er rydningen drevet af en jagt efter ressourcer. Det kan både være ressourcer direkte fra skoven og dem, man kan plante, når man har fjernet skoven. I Amazonas fældes primært regnskov for at lave landbrug i stedet for. Det skal bruges til at dække den vestlige verdens store forbrug af soja, tømmer og mineraler, du kan finde under regnskoven.

Kan du nævne nogle eksempler på, hvordan vores forbrug er skyld i skovrydning?

– Det er f.eks. vores forbrug af kød, der bærer skylden for den voldsomme import af soja fra Brasilien og Argentina. Millioner af danske grise, køer og høns bliver nemlig fodret med soja, så vores kødproduktion er medvirkende til rydningen af regnskoven. I Asien og Afrika er det især vores forbrug af palmeolie, der øger afskovningen. Cirka halvdelen af produkterne i supermarkederne indeholder palmeolie, og det

bliver også brugt i biobrændstof. Så når vi prøver at være grønne og køre i nogle biler, der forurenser knap så meget, kan vi være med til at fælde regnskov.

Hvad man skal undgå at købe, hvis man ikke vil støtte rydningen af regnskov?

– For det første kan man undgå madspild og begrænse sit kødforbrug. I forhold til palmeolien, så er det bl.a. i færdiglavede produkter som frysepizzaer og småkager. Ofte er der også palmeolie i vores sæber og shampoo, hvor palmeolien er unødvendigt fyldstof, så producenten kan sælge større mængder. Så køb hellere en drøjere shampoo uden palmeolie. Og så kan man købe bæredygtigt træ, der er FSC-certificeret.

Hvad kan man ellers gøre for at modarbejde skovrydningen?

– Man kan f.eks. støtte eller blive aktiv i organisationer som vores, som kæmper for verdens skove. Lige nu kører vi en kampagne om soja, hvor vi samler underskrifter ind for at lægge pres på landbrugsindustrien – den kan man deltage i. Vi er simpelthen nødt til at få land-

brugsindustrien i Danmark – og EU i det hele taget – til at stoppe import af varer, der har forårsaget afskovning. Jo flere underskrifter vi har, desto større pres kan vi lægge på dem. Endelig kan man stemme på et parti, der arbejder for at stoppe skovrydningen, og man kan gøre sine venner, kollegaer og familie opmærksomme på det her kæmpe problem.

Hvad kan politikerne herhjemme gøre for at modarbejde rydningen af skovene?

– Meget af den lovgivning, der kunne hjælpe, ligger i EU. Men vi kunne gøre ligesom Frankrig og flere andre europæiske lande – nemlig indføre en lov om, at virksomheder skal tage ansvar for, at deres produktion ikke ødelægger miljø andre steder i verden. Vi skal kunne søge virksomheder, hvis produktion skader mennesker og natur. Og så skal vores politikere ikke ratificere den store handelsaftale, som EU i øjeblikket forhandler med Brasilien og andre latinamerikanske lande. Den omfatter nemlig varer fra regnskoven, og det vil være katastrofalt, hvis vi underskriver en handelsaftale, som direkte bidrager til fældningen af regnskoven.

HVEM ER VERDENSKOVE?

Verdens Skove er en dansk miljøorganisation, som arbejder for en verden, der er rig på skove med biologisk mangfoldighed.

Organisationen har i mere end 30 år arbejdet med at bevare skov og biodiversitet. Den startede som regnskovsgruppen Nepenthes i 1983. Siden er organisationen vokset og har fået et både nationalt og internationalt sigte.

Mere end 206.000 danskere har gennem tiden støttet Verdens Skoves arbejde for regnskoven gennem de kendte regnskovscertifikater.

Læs mere på verdensskove.org.

GRØNT OPGØR MED KAPITALISME

Når Enhedslisten taler for cirkulær økonomi, handler det ikke blot om genanvendelse, men om radikal gentænkning af vores forbrug og ejerformer.

Mai Villadsen, klima-, miljø- og naturordfører

Det er efterhånden mainstream at plædere for cirkulær økonomi. Det er åbenlyst fornuftigt, at vi fra politisk hold hjælper dansk erhvervsliv i en cirkulær retning. Vi skal ikke blot stille krav til deres ressourceforbrug og f.eks. indføre udvidet producentansvar. Vi skal også etablere et system, der støtter erhvervslivet i omstillingen til en mere cirkulær forretningsmodel, f.eks. ved at øge midlerne til Den grønne investeringsfond.

Cirkulær økonomi er en vindesak

Der er gode, grønne grunde til at gøre cirkulær produktion mere interessant og rentabel for industrien, for mindre affald og mere genanvendelse er lig med mindre miljøbelastning. I princippet kan det også være lig med besparelser for industrien – og derfor er cirkulær økonomi i klassisk forstand en vindesak både på venstre- og højrefløjen.

Når vi i Enhedslisten taler for cirkulær økonomi, mener vi imidlertid en mere grundlæggende og radikal ændring af vores forbrugsmønstre. Cirkulær økonomi handler for os ikke bare om at effektivisere vores ressourceforbrug via genbrug, men om at gøre op med selve væksttankegangen.

Nye ejerformer er nødvendige

I Enhedslisten ser vi begrebet "cirkulær økonomi" som et værktøj, der skal få os til sammen at tage hånd om og ansvar for vores ressourcer. Det er grundlæggende nødvendigt, at det ansvar bliver løftet i fællesskab. I stedet for kamp om vækst mellem private virksomheder, skal vi i større omfang ty til kollektive ejerformer, som kan være mere demokratiske og have det almenes vel frem for profitmaksimering som endemål.

Kun i denne form kan cirkulær økonomi reelt bane vejen for et bedre samfund med et ressourceforbrug, som vores klode kan bære. Det er dét, Enhedslisten arbejder for.

Foto: Verdens Skove(CC BY 3.0)

DE RIGESTE VINDER PÅ DEN GLOBALE ULIGHED

Uligheden i Danmark og flere højt industrialiserede lande er steget de sidste 30 år. Samtidig vokser en ny middelklasse frem i en række lande. De klareste vindere er dog kapital-ejerne i rige i-lande. De største tabere er i-landenes middel- og arbejderklasser samt mennesker i u-lande.

Jonas Kylov Gielfeldt,
politisk-økonomisk medarbejder

Uligheden i Danmark er stigende, uagtet at borgerlige politikere, tænketanke og aviser påstår det modsatte. Ser man på udviklingen i Gini-koefficienten, der udtrykker et gennemsnit af indkomstforskellene i befolkningen, så er der

sket meget. Gini kan gå fra 0 til 100. Ved 0 er der helt lige indkomstfordeling, mens 100 betyder, at meget få personer sidder på al indkomst i samfundet. I 1987 var Gini-koefficienten 22,1. I 2017 var Gini-koefficienten oppe på 29,3. En stigning på over 7 point er rigtig meget. Til sammenligning øgede Løkkes rødvinreform fra 2009, der gav skattelettelser for ca. 25 mia. kr. især til de rigeste, kun Gini med 0,46.

En anden måde at måle ulighed på er ved at undersøge, hvor stor en del af samfundets samlede indkomster, der tilfalder den rigeste procent (se figur 1).

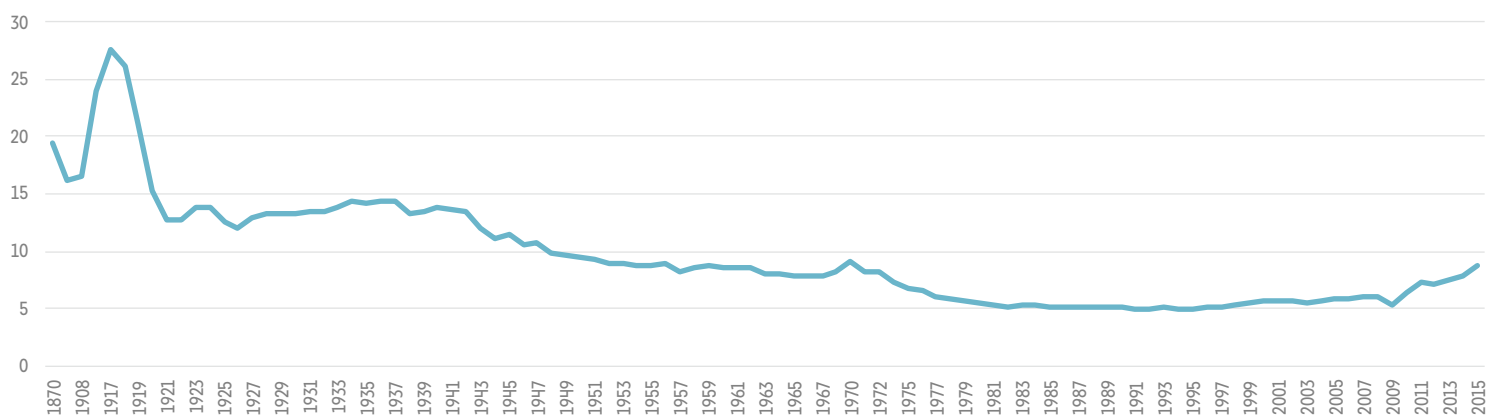
Uligheden var kolossal under den gryende kapitalisme. Frem til 1920'erne var det ikke uhørt, at den rigeste procent sad på 15-20 procent af den samlede indkomst i Danmark. Efter 2. verdenskrig faldt uligheden gradvist, så den rigeste procent i 1995 kun sad på fem procent. Omfordelingen er et direkte resultat af den

danske arbejdsmarkedsmodel, hvor lønmodtagerne fik tilkæmpet sig stadigt mere af samfundets indkomst via overenskomsterne. Samtidigt bliver den skattefinansierede velfærd især betalt af de rigeste.

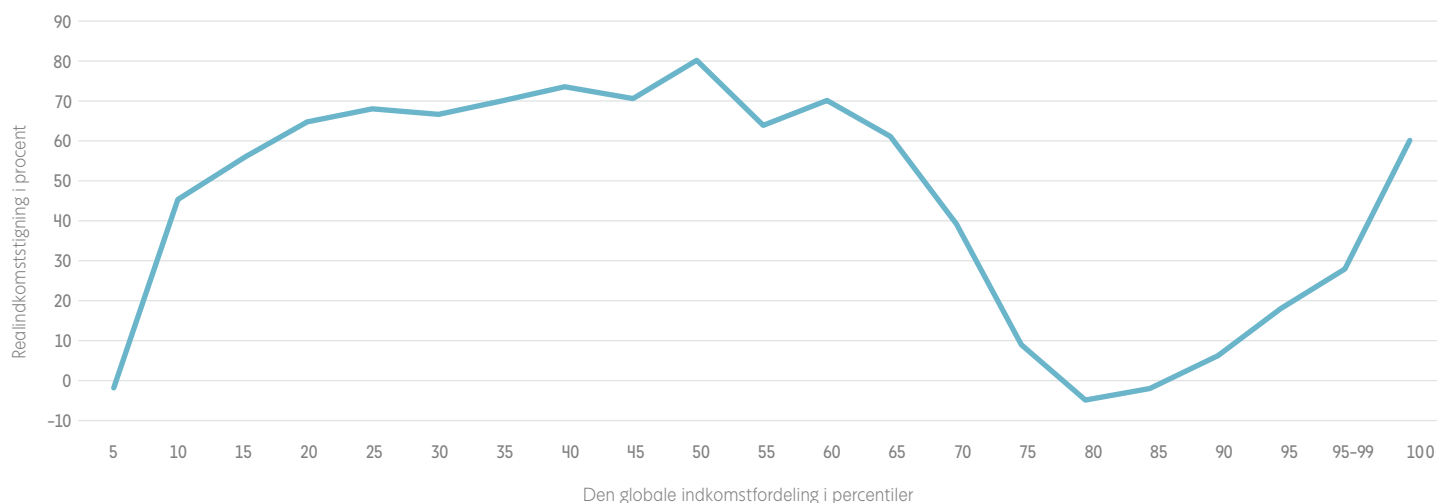
Krisen fører til et kursskifte

Med den finansielle krise i 2008-2009 tog den rigeste procents andel først et dyk, men siden er der sket et skifte. Fra 2009-2015 steg den rigeste procents andel af indkomsten fra 5,4 procent til 8,7 procent. Det skyldes blandt andet den neo-liberale reformkurs med skattelettelser i toppen. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd vurderer, at fra 2010-2015 får den rigeste procent ca. 240.000 kr. ekstra i årlig indkomst. 8,7 procent ser måske ikke ud af meget i forhold til 1910'ernes tal, men det er faktisk en voldsom udvikling. Ser vi bort fra 1970, der er misvisende, fordi man lagde skattesystemet om det år, så skal vi 60 år

Figur 1: Den rigeste procents andel af den samlede indkomst i procent

Figur 2: Realindkomstens udvikling fra 1988 til 2008 (kilde: Branko Milanovic)

GÆLDSSPIRALEN KAN SNURRE STÆRKT

tilbage i tiden, før den rigeste procent sad på lige så meget. For Danmarks vedkommende tyder meget altså på, at vi står i en ulighedskrise.

Globaliseringen skaber ulighedsvindere- og tabere

Den internationalt anerkendte økonom Branko Milanovic understøtter med sin graf, der ligner en elefant, at i et i-land som Danmark stiger uligheden. Men billedet er anderledes andre steder på kloden (se figur 2).

X-aksen viser den globale indkomstfordeling – de fattigste til venstre, de rigeste til højre. Y-aksen viser, hvor meget de forskellige grupper realindkomst er vokset fra 1988-2008.

Dem længst til venstre med de laveste indkomster globalt set er personer i u-landene, især i Afrika. De er hæftet helt af globaliseringstøget og har tæt ved 0 pct. indkomstfremgang. Lidt længere henne af X-aksen kommer personer i f.eks. asiatiske økonomier. De er blevet løftet voldsomt af globaliseringen. Fra at være forarmede bønder er de rykket ind i fabrikskaller og oplever indkomstfremgange på 40-80 procent. Denne gruppe tæller også nye middelklasser i f.eks. Kina og Indien.

Så kommer vi til personer, der ligger omkring 80 på X-aksen. Her finder man i-landenes arbejder- og middelklasser. De er stadig blandt de rigeste i verden, men i den nævnte periode har de oplevet nul fremgang eller ligefrem faldende realindkomst. Indkomsterne for de superrige i især i-landene, der ligger helt til højre ad aksen, er til gengæld steget med op imod 60 pct. Vinderne er altså den globale elite efterfulgt af befolkningerne i de asiatiske tigerøkonomier. Taberne er Afrika og i-landenes lønmodtagere. Også i Danmark ser man, at lønmodtagerne i stigende grad hæftes af den rigeste procent.

SÅDAN VIL ENHEDSLISTEN GØRE OP MED ULIGHEDEN

- Beskat kapital- og aktieindkomst som lønindkomst (reducerer Gini med 0,44).
- Indfør en ny, progressiv millionærskat (reducerer Gini med 0,64).
- Fjern kontanthjælpsreformen, 225 timers-reglen og integrationsydelsen (reducerer Gini med 0,12).
- Fjern mindrereguleringen af overførselsindkomsterne (reducerer Gini med 0,19).

Vejen fra gæld til social deroute er blevet kortere, og vi gør for lidt for at hjælpe folk på fode. Det mener advokat Line Barfod, der er specialist i gældrådgivning.

Sarah Glerup, Rød+Grøn

I de snart 30 år, Line Barfod har ydet gældsrådgivning, er uligheden steget i Danmark. Det spiller en rolle, når mennesker havner i gældsspiraler.

– Du skal have en masse materielle ting for at være med. Der er et kæmpe pres fra eksempelvis sociale medier i forhold til, hvornår du er vellykket som menneske eller bare normal, påpeger hun.

– Samtidig er det er blevet nemmere at låne, også i bankerne. Før i tiden var kontokortene problemet. Nu er der kommet sms-lån og kviklån oveni. Når det er nemmere at låne, forsøger folk oftere at lappe økonomien med lån i stedet for at søge hjælp i tide.

Alle kan ende i gæld

Den del af uligheden, der handler om, at lave overførselsindkomster har givet os flere fattige, fører selvsagt gæld med sig. Men middelklassen er på ingen måde fredet.

– Jeg var på en konference forrige år, hvor nogle forskere viste, at en af de største risikofaktorer for komme i økonomiske problemer var lav fødselsvægt. Den holder nok ikke! pointerer Line.

Foto: Rune Johansen

– Det er klart, at du som fattig er i større risiko for komme i gæld, du ikke kan betale. Men risikoen findes også for folk med pæne indkomster. Der er mange, som har styr på det, men så sker der noget uventet i deres liv. De bliver arbejdsløse, syge, skilt. Og så bliver de ved med at betale, for de har den her moralske opfattelse af, at det skal man. Når pengene ikke rækker, så låner de. Og til sidst sidder de nærmest og trækker lod blandt girokortene om, hvad de skal betale denne måned. På et tidspunkt kommer de faste udgifter med i lodtrækningen. A-kasse, elregning, husleje. Så kan den sociale deroute gå stærkt.

Væk med skammen

Line Barfod mener, at politikerne skal sikre bedre adgang til gældsrådgivning og stille faglige krav til rådgiverne. Men der ligger også et stort oplysningsarbejde forude.

– Rådet for Socialt Udsatte lavede for nogle år siden en rapport, der viste, at en uhyggelig stor del af befolkningen stadig tror, man kommer i fængsel, hvis man ikke betaler sin gæld. Men siden vi vedtog Retsplejeloven i 1916, har det været et princip i Danmark, at du ikke skal betale, hvis du ikke kan. De her ting er der altså brug for kampagner om! Også for at fjerne den skam, der afholder folk fra at søge hjælp. Jeg har haft klienter, som åbent berettede om incest, vold og misbrug, mens der gik et år, før de fortalte mig om deres sidste gældsposter. Det er et kæmpe tabu ikke at have styr på økonomien, og det skal vi bryde.

» Før i tiden var kontokortene problemet. Nu er der kommet sms-lån og kviklån oveni. Når det er nemmere at låne, forsøger folk oftere at lappe økonomien med lån i stedet for at søge hjælp i tide. «

Line Barfod
Specialist i gældrådgivning.

FOR EN GRØN OG RETFÆRDIG VERDEN

ET DISKUSSIONSLYSTENT ÅRSMØDE MED GLOBALT UDSYN

5.-6. oktober afholdt Enhedslisten sit årsmøde i Valby. Det kom der bl.a. et globaliseringsprogram, en ny hovedbestyrelse og et friskt hold folketingskandidater ud af. De gamle folketingsmedlemmer gav til gengæld kage i anledning af Enhedslistens 25 års jubilæum i Folketinget.

● Årsmøde 2019

Simon Halskov, Rød+Grøn

Der var som altid lagt op til både hyggelige gensyn og intense diskussioner, da Hafnia-hallen lagde hus til Enhedslistens "fætter-kusinefest".

Op til årsmødet blev særligt nogle forslag om at ændre på den måde, vi vælger vores hovedbestyrelse, diskuteret heftigt. Et af forslagene går ud på at lade alle medlemmer stemme om, hvem der skal sidde i hovedbestyrelsen. I dag bliver hovedbestyrelsen valgt af de delegerede ved hvert årsmøde. Tidligt lørdag besluttede et flertal af de delegerede dog at udskyde behandlingen af forslagene til næ-

ste årsmøde, så der bliver bedre tid til en ordentlig diskussion af dem.

Gyldne politiske muligheder

På årsmødets første dag aflagde Per Clausen hovedbestyrelsens mundtlige beretning. Han startede med at adressere snakken om uenighed mellem hovedbestyrelsen og folketingsgruppen – ikke mindst i forhold til det forståelsespapir, som Enhedslisten og de andre i rød blok blev enige om inden sommerferien.

– Ironisk nok står vi i en grundlæggende positiv position. Aldrig har vi haft så mange medlemmer, og aldrig har vi haft så gode politiske muligheder som i dag, påmindede han og nævnte målsætningen om 70 procent CO₂-reduktion i 2030 som et eksempel på Ø-politik, der er i medvind.

Pernille Skipper rapporterede fra arbejdet på Borgen, hvor særligt finanslovsforhandlingerne er i fokus. Et af Enhedslistens hovedkrav er en akutmilliard til psykiatrien.

– Hver anden læge i psykiatrien oplever mindst en gang om ugen, at de må udskrive mennesker, som ikke er klar til det. Selvmordstruede, mennesker med stærk angst eller skizofreni bliver udskrevet, alene fordi

der er andre, der er mere syge, fortalte Pernille Skipper og fortsatte:

– Tænk, hvis en mand med et hjertetilfælde henvendte sig på skadestuen og fik at vide, at han var nødt til at komme tilbage en anden dag, fordi der er overfyldt. Det sker for mennesker med alvorlige psykiske sygdomme.

Globalisering til debat

Nikolaj Villumsen var hjemvendt fra Bruxelles, bl.a. med følgende konstatering:

– Det bliver helt sikkert ikke igennem EU, at vi får indført socialisme. EU bygger grundlæggende på udemokratiske og nyliberale traktater, der sætter hensynet til multinationale selskaber over hensynet til mennesker, miljø og klima, sagde han og uddybede:

Op til årsmødet blev særligt nogle forslag om at ændre på den måde, vi vælger vores hovedbestyrelse, diskuteret heftigt. I dag bliver hovedbestyrelsen valgt af de delegerede ved hvert årsmøde.

Et flertal af de delegerede besluttede, at Folkebevægelsen mod EU bevilges ca. 470.000 kr. årligt, svarende til en fuldtidsstilling på Enhedslistens lønniveau. Et stort mindretal stemte for at støtte Folkebevægelsen med 1.120.000 kr. årligt. Det beløb svarer til 40 procent af de penge, som man med et mandat i EU-parlamentet får til arbejdet i Bruxelles. Folkebevægelsen fik netop 40 procent af valgforbundets stemmer.

Fotos: Maria Prudholm

- Men der er andre ting, vi kan gøre sammen med vores venner på den europæiske venstrefløj. I denne uge har vi brugt vores mandat til at kæmpe for faglige rettigheder. I den kommende uge vil vi sætte vores kræfter ind for at stoppe skattely.

Lørdag eftermiddag skulle de delegerede diskutere to forslag til et globaliseringsprogram. Debatten centrerede sig om, hvorvidt hovedbestyrelsens forslag var for bredt, når det f.eks. også beskrev flygtningeproblematikker, eller om det alternative forslag var for snævert, når det fokuserede på økonomi. Efter en maratondebat og afstemning om sribetvis af ændringsforslag til begge programmer, var der flertal for det alternative forslag – dog med rigtig mange vedtagne ændringsforslag, heriblandt et, der påpeger, at flygtninge, der får asyl, skal have bedre muligheder for at få permanent ophold.

Om aftenen stod den på god mad, musik, fest og fejring af Enhedslistens 25 års jubilæum i Folketinget.

Flere socialister og en stærkere venstrefløj

På årsmødets anden og sidste dag skulle de delegerede fastlægge partiets arbejdsplan for de kommende år. Der kommer ifølge arbejds-

planen til at være særligt fokus på to opgaver: For det første skal vi skabe en organisation, som sikrer, at vi kommer til at få flere aktive socialister i landet, flere medlemmer af Enhedslisten og generelt får organiseret medlemmer og almindelige mennesker i sociale, grønne og humanistiske kampe i samfundet. For det andet skal vi have en debat om, hvordan vi får en stærkere venstrefløj i det hele taget. Det kræver en analyse af både den parlamentariske situation og af de udenomsparlamentariske muligheder, står der i arbejdsplanen.

Om søndagen blev der også valgt en ny hovedbestyrelse og et nyt hold folketingskandidater (se de valgte på side 24-25). Blandt dem, vi under alle omstændigheder må sige farvel til efter næste valg, er Pernille Skipper, Henning Hyllested og Christian Juhl – alle i kraft af Enhedslistens rotationsregler.

Økonomiske dilemmaer

Årsmødets sidste store debat handlede om Enhedslistens budget for næste år. På grund af tilbagegangen ved folketingsvalget skulle organisationen finde besparelser i millionklassen, når der samtidig skulle være råd til at støtte netavisen Solidaritet og Folkebevægelsen mod EU økonomisk.

Årsmødet gav grønt lys til, at Solidaritet bliver støttet med 1,2 mio. kr. over de næste tre år. Et flertal af de delegerede besluttede også, at Folkebevægelsen mod EU bevilges ca. 470.000 kr. årligt, svarende til en fuldtidsstilling på Enhedslistens lønniveau. Den økonomiske støtte til Folkebevægelsen – i tilfælde af, at Enhedslisten kom i EU-parlamentet og Folkebevægelsen ikke gjorde – var også en del af grundlaget for beslutningen om, at Enhedslisten skulle stille op til EU-parlamentsvalget. Et stort mindretal stemte for at støtte Folkebevægelsen med 1.120.000 kr. årligt. Det beløb svarer til 40 procent af de penge, som man med et mandat i EU-parlamentet får til arbejdet i Bruxelles. Folkebevægelsen fik netop 40 procent af valgforbundets stemmer.

Med det vedtagne budget skal der spares to deltidsstillinger på Landskontoret og over en halv million kr. på udgivelsen af Rød+Grøn.

Som altid sluttede årsmødet med afsyngning af "Internationale". Næste "fætter-kusinefest" finder sted allerede til foråret, nærmere betegnet 30. maj til og med 1. juni 2020.

Du kan læse meget mere om årsmødet 2019 på org.enhedslisten.dk/aam19

ÅRSMØDET 2019 I BILLEDER

Alle fotos: Maria Prudholm

HÆDER TIL FLYGTNINGE- OG BOLIGAKTIVISTER

Rød fonds traditionelle "græsrodspris" gik i år til Refugees Welcome Denmark og Almen Modstand.

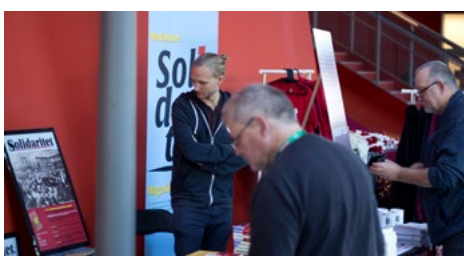
Refugees Welcome er en lille, humanitær organisation, baseret på frivilligt arbejde. Den yder en stor indsats bl.a. i form af gratis juridisk rådgivning og assistance til asylansøgere. Samtidig arbejder organisationen for at forbedre flygtnings retssituation generelt og for at oplyse om flygtnings forhold i Danmark.

Almen Modstand er dannet af en gruppe beboere i forskellige almene boligbyggerier. Græsrodsorganisationen har skabt en folkelig modstand mod de politiske lovforslag, der kommer til at forringe beboernes rettigheder og lokalmiljø markant.

VENNER FRA NÆR OG FJERN

Mange af Enhedslistens kammerater havde taget turen til Valby for at deltage i årsmødet. Blandt gæstetalerne var Susanna Dyre-Greensite fra Folkebevægelsen mod EU, Mette Fink fra SUF og colombianske Hubert Ballestero. Sidstnævnte er vicepræsident i landarbejderfagforeningen FENSUAGRO og med i ledelsen af Colombias LO - CUT. På grund af sit faglige virke sad Hubert Ballestero fængslet i tre år, før en international kampagne hjalp ham på fri fod. Enhedslisten var aktiv del af kampagnen for hans løsladelse, og i dag er Hubert Ballesteros Enhedslistens kontakt i forbindelse med indsamlingen til et fagforeningshus i Colombias Cauca-region.

SPIDSKANDIDATER TIL FOLKETINGET

1. Rune Lund (København 1)
2. Eva Flyvholm (Sjælland 1)
3. Søren Egge Rasmussen (Østjylland 1)
4. Søren Søndergaard (Københavns omegn 1)
5. Rosa Lund (København 2)
6. Victoria Ninosca Risbjerg Velásquez (Fyn 1)
7. Peder Hvelplund (Nordjylland 1)
8. Mai Villadsen (Nordsjælland 1)
9. Rasmus Vestergaard Madsen (Sydjylland 1)
10. Jette Gottlieb (København 3)
11. Jakob Sølvhøj (Vestjylland 1)
12. Maria Temponeras (Sjælland 2)
13. Ibrahim Benli (København 4)
14. Anne Hegelund (Østjylland 2)
15. Jesper Kiel (Fyn 2)
16. Ditte Marie Thejsen (Østjylland 3)
17. Maja Albrechtsen (Sydjylland 2)
18. Jonathan Simmel (Sjælland 3)
19. Sinem Demir (Københavns omegn 2)
20. Astrid Vang Hansen (Nordjylland 2)

VALGT TIL ENHEDSLISTENS HOVEDBESTYRELSE

1. Pelle Dragsted
2. Finn Sørensen
3. Mai Villadsen
4. Line Barfod
5. Rasmus Vestergaard Madsen
6. Sinem Demir
7. Trine Henriksen
8. Peder Hvelplund
9. Maja Albrechtsen
10. Anne Hegelund
11. Allan Ahmad
12. Louis Jacobsen
13. Astrid Vang Hansen
14. Morten Riis
15. Anders Olesen
16. Lasse Olsen
17. Jonas Paludan
18. Louise Bilde Hvelplund
19. Benny Dall
20. Khadra Farah
21. Laura Kofod
22. Mikael Hertoft
23. Lone Degn
24. Bruno Jerup
25. Trine Simmel

FORÆLDRE I FÆLLES FRONT

Der skæres og skæres på børneområdet. Vi forældre er frustrerede, råber op og vil høres. Forældrebevægelsen #hvorerderenvoksen har samlet et hav af forældre fra hele landet. Rød+Grøn har talt med Stella Mia Sieling-Monas, der er en del af styregruppen i bevægelsen.

● Aktivisme

Eva Hyllegaard, Rød+Grøn

Hvordan starter man en forældrebevægelse?

– Forældrebevægelsen opstår i starten af 2019, bl.a. i kølvandet på den dokumentar, der hedder: "Hvem passer vores børn?". Den laver Jacob Mark fra SF en statusopdatering om, og i kommentarfeltet er der en mor, der skriver: "Vi burde lave en demonstration for bedre normeringer i daginstitutionerne". En gruppe forældre, der senere bliver den styregruppe, vi er i dag, tager teten og arrangerer aktioner sammen med tovholdere rundt omkring i landet. Vi ender med 80.000 mennesker på gaden den 6. april i over 50 byer. På den måde rullede det, og der kom over 30.000 medlemmer i den Facebook-gruppe, der i dag hedder "Forældrebevægelsen #hvorerderenvoksen".

– Der ligger uendeligt meget engagement og mange kræfter i bevægelsen, og der er virkelig nogle ildsjæle involveret. Men den får ligesom sit eget liv, koordineret på de sociale medier, på en måde, som jeg ikke tror, vi har set før omkring enkeltsager. Det påpeger politiske kommentatorer også, når bevægelsen bliver omtalt – det her med at mobilisere så mange enkeltpersoner, på tværs af politiske skel i øvrigt, men med enighed om den her sag. Det sker i så høj grad, så det, hvis du spørger forældrene, er med til at flytte stemmer ved det folketingsvalg, der så kommer i sommeren 2019.

Har forældre et ekstra drive i forhold til alle mulige andre?

– Der er jo noget frustration og bekymring over vores børns dagligdag – og bekymring for vores pædagogers trivsel og hverdag. Vi ser det jo hver eneste dag, når vi går ned og afleverer

» Der er jo noget frustration og bekymring over vores børns dagligdag – og bekymring for vores pædagogers trivsel og hverdag.«

Stella Mia Sieling-Monas
Forældrebevægelsen #hvorerderenvoksen

og henter vores unger, hvordan tingene knapt hænger sammen. Vi ser hverdagen – i modsætning til diskussionerne om, hvordan tallene måtte se ud i Danmarks Statistik eller i et Excelark. Det er indignationen over, at vi behandler de små børn sådan, og samtidig kræves det af os forældre, at vi går på arbejde og bidrager til, at samfundet kan løbe rundt. Det er på den måde en vrede over, at den del af kontrakten, der hedder: "vi passer vores arbejde, så passer I vores børn imens", ikke bliver opretholdt. Hvad fanden skal vi så gøre?

– Det er kendetegnende for bevægelsens styrke, at vi har haft rigtig mange mennesker engageret også til at møde op på gaden, som aldrig har gået i demonstrationer før. Det er et helt andet og bredere segment, som er engageret i den her bevægelse end Tordenskjolds velfærdssoldater, som altid er på mærkerne i forhold til at udvikle den offentlige sektor. Vores sag har en meget bred appel, fordi det er børn fra alle samfundslag, hele det politiske spektrum og hele Danmark, som er påvirket af de her dårlige forhold.

Hvorfor har denne sag virket så godt?

– Den succesfulde mobilisering, og måske også den politiske lydhørhed, skyldes til dels timingen; det var lige op til et folketingsvalg, at denne her bold rullede. Derfor lykkedes det rent faktisk at få børnene og forholdene i daginstitutionerne sat på dagsordenen. Der var rigtig mange forældre, der engagerede sig i det,

Det er kendetegnende for forældrebevægelsen, at den får rigtig mange mennesker, der aldrig har gået til demonstrationer før, til at gå på gaden. Det mener Stella Mia Sieling-Monas, som er en del af styregruppen i bevægelsen.

Fotos: Eva Hyllegaard, Pia funder og Mette Bang Larsen

og samtidig var der også nogle politiske partier, som måske længe har haft det her som en mærkesag, som ligesom kunne ride med på den bølge, der var blevet skabt af forældrene.

- Der var en kæmpe gruppe fagfolk og eksperter, der har råbt op i årevis, som pludselig fik momentum til at råbe op igen, fordi der nu var en mere folkelig, bred opbakning til det. Jeg tror, det skabte bredere politisk lydhørhed, end det ellers ville have gjort, fordi det var på tværs af vælgergrupper, og det var en dagsorden, som nærmest greb sig selv. Det var så stærk en bevægelseskraft, så vi nogle gange i styregruppen bare skulle lægge bitte små brødkrummer ud, og så kom det der forældrebrøl bare og greb alle opgaverne. Det var fedt, at man kunne stable sådan noget på benene uden nogen former for udefrakommende funding eller et se-

» Drømmescenariet er, at der på et eller andet tidspunkt kommer tilstrækkelig med politisk vilje til at sikre alle de andre ben, der også skal til, og der er nok desværre lidt vej endnu.«

Stella Mia Sieling-Monas
Forældrebevægelsen #hvorerderenvoksen

ekretariat. Det kunne lade sig gøre, fordi der var så mange hænder, der var engagerede i det.

Hvordan ser du fremtiden for børn i daginstitutioner?

- Det realistiske scenarie er, at vi kommer til at se nogle forbedringer - det er jeg slet ikke i tvivl om. Det vil være meget svært at løbe fra det ansvar fra politisk hold og fra de indrømmelser, man allerede har givet. Der kommer en aftale, der vil være en forbedring af de forhold, vi har på nuværende tidspunkt, men det vil langt fra være nok. Vi vil muligvis se en indførelse af minimumsnormeringer, men jeg er meget nysgerig på, hvad for en udregningsmodel, der kommer. Jeg er meget bekymret for, om der kommer til at være reelle normeringer i børnehøjde, og om modellen kommer til at dække hele dagen og den tid, de voksne rent faktisk er sammen med børnene. Jeg er også bekymret for tidsperspektivet i det - hvor mange år man vil sylte at få lavet en reel indfasning af de her normeringer. Der er en hel generation fra nu og til 2025, som når at blive tabt på gulvet, hvis vi ikke får gjort noget allerede fra næste år af.

- Når vi slår på minimumsnormeringer, er det jo et forsøg på at sætte bundprop i noget, der sejler på virkelig mange parametre. Forudsætningen for, at vi kan alt det andet, der også skal rettes op på, er at der er tilstrækkeligt med hænder og øjne sammen med vores børn. Når det er i orden, kan vi begynde at diskutere ting som ledelse, arbejdskultur, pædagogud-

dannelse og faglighed. Drømmescenariet er, at der på et eller andet tidspunkt kommer tilstrækkelig med politisk vilje til at sikre alle de andre ben, der også skal til, og der er nok desværre lidt vej endnu. På den måde er der stadigvæk i virkelig høj grad brug for en forældrebevægelse, som råber op.

DET MENER EHEDSLISTEN

Vi skal have ro i maven, når vi afleverer vores børn om morgenen. Det kræver, at der er nok voksne til at passe børnene, og at der ikke er perioder, hvor en voksen er alene med mange børn. Derfor skal der snarest muligt laves lovbundne minimumsnormeringer i daginstitutionerne, som sætter loft over antallet af børn pr. voksen.

Enhedslisten foreslår et maks. på tre børn pr. voksen i vuggestuer og seks børn pr. voksen i børnehaver. Kun voksne, der reelt er sammen med børnene, skal tælle med. Og så skal det være slut med planlagt alenearbejde.

Der skal afsættes en milliard kr. i 2020 til at påbegynde investeringerne i bedre normeringer i daginstitutionerne.

PRÆSTATIONSKRAV PRESSER DEN MENTALE SUNDHED

Enhedslistens sundhedspolitiske udvalg afholdt i september sit halvårige temamøde – denne gang med fokus på mental sundhed. Oplæg fra fire faglige kapaciteter belyste emnerne stress, funktionelle lidelser, børn og unges mistrivsel og psykiatriske tilstande.

● Sundhedspolitisk udvalg

Niels-Erik Aaes

Øgede præstationskrav i skolen, på arbejdspladser og i samfundet generelt danner baggrund for stigningen i forekomst af stress og mistrivsel. Omkostningerne for samfundet er enorme.

Stress er årsag til, at 2 procent af den danske arbejdsstyrke hver dag er sygemeldt, og hyppigheden er tredoblet de seneste 30 år. Samfundsmediciner Bo Netterstrøm skønner, at de årlige omkostninger til behandling, dagpenge og tabt produktion løber op i 20-40 mia. kr. Enhedslistens sundhedsordfører Peder Hvelplund foreslog, at dette skøn blev kvalificeret bedst muligt, så partiet kan spille det ind i finanslovsforhandlingerne. En øget forebyggende indsats, f.eks. i form af forpligtende stresspolitikker på arbejdspladser, vil indlysende kunne betale sig, men sådan en indsats tæller typisk som en udgift i Finansministeriets regnemaskine!

Funktionelle lidelser

Presset på arbejdspladsen såvel som i privatlivet har også betydning i de sjældne tilfælde, hvor det psykiske og følelsesmæssige pres medfører, at kroppen stiger af, hvilket kan udmønte sig i uforklarlige, langvarige lammelser. Neuromediciner Peter Arlien Søborg fra Rigshospitalet berettede om succesfulde resultater med disse patienter. I behandlingen benytter man et tværfagligt team af fysioterapeuter, krisepsykologer, neurologer og evt. psykiatere. Anerkendelse af tilstanden fra både behandlingssystemet og fra patientens side samt fokus på patientens egne ressourcer er væsentlige forudsætninger for en vellykket behandling.

Folketinget har for nylig grebet ind i diagnosticeringen af denne type og lignende tilstande. Forsamlingen frarådede kraftigt den politiske indblanding i sådanne sundhedsfaglige spørgsmål. Det skønnes, at op imod 300.000 personer i Danmark årligt rammes af denne type lidelser i større eller mindre grad.

Pressede børn

Skolepsykolog Julie Kordovsky fra Enhedslistens psykolognetværk oprullede en række dramatiske fakta om børn og unges mistrivsel i de senere år. Hun slog fast, at årsagen ikke findes i børnene selv, men i de rammer og systemer, de lever deres liv i. Voksne svigter, institutionerne svigter, og det omgivende samfund svigter. Præstationskravene i daginstitutioner og skoler medfører, at børnene ikke ses som hele

mennesker. En større og tidligere indsats i de ramte familier og for at styrke børnenes mestring af livet er nødvendige forebyggende tiltag. De pædagogisk-psykologiske rådgivninger (PPR) er velegnede hertil, men det er hele barnets kontekst, der skal 'kvalitetssikres'.

Kommunerne presser psykiaterne

Psykiater Lennart Bjarking gennemgik de typiske psykiatriske diagnoser og deres brug. Ud over presset fra det stigende behandlingsbehov, mærker psykiaterne også presset fra kommunerne til hurtigt afklaring og tilbagevenden til arbejdsmarkedet, som kan medføre forhastede konklusioner og diagnoser og dermed fejlbehandling. De stigende vanskeligheder med at få pension og forringede sociale ydelser belaster mange patienter – ikke mindst de yngre.

Det velbesøgte temamøde blev afsluttet med Peder Hvelplunds orientering om perspektiverne for samarbejdet med den nye socialdemokratiske regering, herunder Enhedslistens ønsker til finansloven og til de kommende års politik, blandt andet det forebyggende arbejde og bekæmpelsen af ulighed i sundhed.

En livlig debat blandt de mange fremmødte illustrerede problemerne og opfordrede til handling.

Et længere mødereferat kan ses på udvalgets hjemmeside: Sundhedspolitisk-udvalget.enhedslisten.dk.

Møde i Ældre/seniorpolitisk udvalg

23. oktober kl. 10 –13.

Stuestræde 24, stuen, København

Udvalget vil på dette møde beskæftige sig med fattigdom og ulighed hos ældre. Vi vil gerne spille ind i den overordnede dagsorden for Peder Hvelplunds arbejde på ældreområdet. Til foråret vil det især handle om en kommende sundhedsreform, der flytter store dele af sundhedsindsatsen for ældre og kronikere ud i kommunerne. I forbindelse med pensionsforhandlingerne vil vi i udvalget spille ind med overvejelser om vores bud på en forbedret folkepension. Alle er velkomne, selv hvis man ikke er 60+.

Torben Conrad, kontaktperson
Torben.conrad@gmail.com, tlf.: 28757479

Møde i Politisk-Økonomisk Udvalg

21. oktober kl. 18.30-21.30

Stuestræde 24, stuen over gården, København

Hovedemne: Bobler og kriser i den internationale økonomi. En diskussion af årsager, udsigter og indgreb.

Oplæg ved Katarina Juselius, tidligere professor ved Økonomisk Institut på KU og bogaktuel med: "Økonomien og virkeligheden – et opgør med finanskapitalismen" (Informations Forlag) og Jørgen Colding-Jørgensen, Politisk-Økonomisk Udvalg. Kommentar ved Flemming Bjerke, Politisk-Økonomisk Udvalg.

Nyt fra Christiansborg: økonomisk politik og forhandlinger.
Alle er velkomne! Kontaktperson: Anders.Hadberg@ft.dk

Visioner om borgerløn

28. oktober kl. 19.30.
Studiestræde 24, København

Kom til en aften, hvor vi diskuterer visioner bag en borgerløn. Borgerlønsnetværket i Enhedslisten arbejder med en socialistisk borgerløn. Bl.a. med, hvordan en sådan konkret kan tænkes indført, ad flere forskellige veje. Er du nysgerrig eller har du andre visioner? Så kom med dem. Vi glæder os til at se jer!

På vegne af borgerlønskredsen Peter Mølgaard og Gunna Starck.
Gerne tilmelding til: pmn@ruc.dk.

Seminar i Arbejdsløshedspolitisk Netværk

16. november kl. 11-18
3F Vestfyn, Langelandsvej 3, Middelfart

Enhedslistens arbejdsløshedspolitiske netværk holder sit halvårslige seminar. På programmet er bl.a. kommunale variationer i aktiveringsindsatsen for forsikrede ledige, integration i beskæftigelse eller beskæftigelse i integration samt en status fra arbejdet i Folketinget.

Alle er velkomne, men målgruppen er især arbejdsløse, ansatte i jobcentre og a-kasser, medlemmer af kommunernes beskæftigelsesudvalg og de regionale arbejdsmarkedsråd. Der er fælles afgang fra København.

Tilmelding til Vibeke Kold på sms 20290548.

Kom til faglig landskonference

9.-10. november
BJMF København, Mølle Alle 26, Valby

Efter et folketingsvalg, hvor højrefløjen kom i defensiven, er der rigtigt meget fagligt, vi i Enhedslisten skal samles om og drøfte. Vi har som parti været med til at skabe det politiske skred, som folketingsvalget var udtryk for. Vi var som parti afgørende for, at det lykkedes at forhandle et forståelsespapir på plads. Bevægelsen om OK18 var med til at sikre, at velfærden kom på den politiske dagsorden.

Klimaaktivismen skal op i gear, også i faglige kredse. Vi skal have et fortsat fagligt fokus på budgetkampen i kommuner og regioner. Vi skal have udviklet en bevægelse, som stopper pensionsalderens stigning. Alt det og meget andet skal vi diskutere på den faglige landskonference.

Læs meget mere om programmet og tilmelding på faglig.enhedslisten.dk.

Nikolaj Villumsen fortæller om EU

7. november kl. 19
Enhedslistens Landskontor, Studiestræde 24, Kbh

12. december kl. 19-21
Dokk1, Lille sal, Hack Kampmanns Plads 2, Aarhus

Europapolitisk udvalg inviterer til spændende møder med Enhedslistens første medlem af EU-Parlamentet, Nikolaj Villumsen. Nikolaj vil fortælle om opstarten i EU-Parlamentet og de politiske sager, som rører sig, heriblandt om mindsteløn og klimakampen.

Alle er velkomne!

Finansministeriets Højreorienterede regnemaskine

11. november kl. 19-21
HK's lokaler Fredericiagade 27, Holstebro

Per Bregengaard kommer og "tegner og fortæller" og gør os klogere. Mødet er offentligt, og alle er velkomne.
Arr.: Holstebro/Struer/Lemvig-afdeling

Landsmøde i Psykologfagligt Netværk

23. november kl. 12-20
Studiestræde 24, København

Kom til møde med andre socialistiske psykologer om temaet marginalisering. Vi deler erfaringer i workshops om psykiatri, kriminalitet/bander og beskæftigelsesområdet. Hvis du er registreret som psykolog, vil du snarest få tilsendt en invitation. Hvis du ikke er tilmeldt netværket, kan du skrive til lisette@jeslau.dk.

Tilmelding til Landsmødet senest 9. november til Lisette.

Intrømøde: Kan du flere sprog?

6. november kl. 17
Mølle Alle 26, København

Vi leder efter folk, der vil hjælpe som aktivist med at oversætte – især polsk, rumænsk, litauisk, lettisk og ukrainsk. Det handler om at organisere de udenlandske bygningsarbejdere. Enten ved at tage med ud på byggepladser eller hjemmefra via internettet.

Læs mere på 3f.dk/bjmfimmigrant. Kontakt: Jakob.Mathiassen@3f.dk (tlf. 26 77 59 68) eller Jette.Gottlieb@ft.dk.

Indlæg til debatten sendes til debat@enhedslisten.dk og må højst fylde 2.000 enheder (inkl. mellemrum). Forfatteren angives med navn og lokalafdeling, evt. tillidshverv i Enhedslisten.

Da årsmødet har besluttet at skære kraftigt ned på udgivelsen af Rød+Grøn, bringes debatindlæg fremover på Rød+Grøns nye hjemmeside. Den finder du på: rg.enhedslisten.dk.

Redaktionen

ANDET

Kandidaterne til hovedbestyrelsen

Marianne Bentsen,
Holstebro-Struer-Lemvig

Det betaler sig at nærlæse kandidatutalelserne. Sammenholdt med referaterne fra HB-møderne kan man danne sig et ganske godt overblik over, hvor forskellige holdninger der præger vores partis nuværende og kommende ledelse. Mange skriver om, hvordan vi kommunikerer med hinanden og med de mange mennesker uden for partiet, som vi gerne vil invitere indenfor. "Hvordan laver vi parti sammen", som det så fint formuleres. Og hvordan "flytter vi den offentlige debat i den rigtige retning", så Enhedslisten kan opnå resultater i det parlamentariske system og i EU. Jeg kan forstå på kandidaternes formuleringer, at skarpe holdninger brydes. Nogle anser EU for at være djævelens værk, som skal vi skal "svække, nedbryde og afskaffe", andre ser pladsen i EU-parlamentet som en mulighed for at vende Europa i en mere humanistisk, solidarisk og grøn retning. Nogle betragter Socialdemokraterne som totalt upå-

lidelige, andre mener, at forståelsespapiret "giver håb og muligheder for at få gennemført en mere progressiv politik". Mange gør sig umage med at skrive ligeud ad landevejen. Dejligt. Hvorimod formuleringer som "intersektionel feministisk praksis" er lige lovligt indforståede for mig. Det er godt, at så mange har mod på at stille op til HB. Men det er forstemmende, at HBs årsberetning for 2018-19 if. mødereferatet er vedtaget med kun 10 stemmer for, 3 imod og 7, der ikke tager stilling. Halvdelen af HB kunne ikke stemme for formuleringen af, hvad de selv har arbejdet med og opnået i det forgangne år... Jeg håber derfor, at de delegerede på årsmødet havde læst flittigt i hæftet. Vi er mange ude i lokalafdelingerne, der ønsker en ledelse med både visioner og realitetssans. Vi er mange, der dagligt glæder os over Enhedslistens markante aftryk i "forståelsespapiret". Tak til de HB-medlemmer, der bakkede op om vores forhandlers seje træk ved forhandlingsbordet. (Citerer: Årsmødehæfte, pkt. 7: Opstillinger).

Politiet skal ikke være skraldespand for psykisk syge

Torben Conrad, suppleant til
Regionsrådet i Region Hovedstaden

Efter kræftpakke I, II, III og IV samt hjerteplan er der nu stærkt brug for en psykiatripakke. Enhedslistens forslag om en milliard til psykiatrien er en start for genopretning af mange års svigt. Pen-

gene skal bruges til sengepladser og flere ansatte til nogle af de mennesker, der lider under mange års nedskæringer. Antallet af danskere, der får behandling for psykisk sygdom, er steget med mere end 43 procent siden 2007.

Politiet får flere opgaver med psykisk syge ved siden af det tra-

ditionelle politiarbejde. Antallet af tvangsindlæggelser med bistand fra politiet er steget fra 2.569 i 2007 til 4.142 i 2015. Politiformand Claus Oxfeldt siger:

"Vores oplevelse er, at vi efter klokken 16 skal agere som psykiatere og psykologer. Det er en kæmpe politiopgave, der bliver større og større", og han fortsætter: "Stigningen i psykisk syge kombineret med færre sengepladser i psykiatrien betyder, at politiet oftere vil møde psykisk syge på gader og stræder. Det øger helt klart risikoen for, at vi kommer til at se de her triste episoder i fremtiden, hvor politiet skyder psykisk syge."

Antallet af sengepladser i psykiatrien er faldet, uden at alternative opfølgingsmuligheder er tilstrækkeligt etablerede og virksomme. Det medfører kortere indlæggelsestider og et stigende antal uplanlagte genindlæggelser.

Indlæggelsen skal vare længe nok til, at tilstanden er bedret tilstrækkeligt, og at behandlingen kan videreføres på betryggende vis uden for den psykiatriske afdeling.

Det kræver en oprustning af ressourcerne i psykiatrien, herunder sengepladser og en ordentlig indretning af de psykiatriske sengepladser.

Der er behov for en betydelig oprustning af personalet i antal og kompetenceopbygning, såvel i kommuner som i regioner. Fælles opkvalificering vil kunne fremme denne målsætning.

Politiet skal ikke være en skraldespand for sociale og sundhedsmæssige besparelser, fordi de er de eneste, som skal være til rådighed. Skattekroner spildes og tabes mellem myndigheder, kommuner og regioner.

Forkortet af redaktionen

Forståelsespapiret udtrykker borgerlig økonomisk politik

Per Markmøller,
Lolland

Enhedslisten har indgået en aftale om et 'forståelsespapir' med den socialdemokratiske regering. Der er selvfølgelig gode enkeltheder i papiret; men også store fejl og mangler, der gør at jeg ikke mener det kan være politisk arbejdsgrundlag og redskab for Enhedslistens bagland.

Den største fejl er, at aftalen har borgerlig økonomisk politik som sig grundlag. Der står ordret, at aftalen skal: 'Sikre gode og stabile rammevilkår for dansk erhvervsliv. Det skal bidrage til at øge dansk eksport og fremme den danske konkurrenceevne.'

Hvornår der Enhedslisten blevet et konkurrenceevneparti? Konkurrenceevnen er et borgerligt begreb hentet fra det borgerlige propagandaarsenal. Konkurrenceevnen er det de borgerlige og socialdemokraterne stiller op med når de vil nedsætte lønningerne med henvisning til dem dansk erhvervsliv konkurrerer med. Rammevilkår handler om at man ikke må pålægge erhvervslivet klima- og miljøafgifter af hensyn til deres rammevilkår.

Det danske profithungrende erhvervsliv deltager i den internationale kapitalistiske konkurrence. Det er vel ikke meningen at den danske venstrefløj skal stå og heppe på danske virksomheder i

Medlemstal

Enhedslisten havde den
10. oktober 9.675 medlemmer.

det ræs. 'Kom så A.P. Møller Mærsk!'

Konkurrenceevnen bruges til internationalt at spille de arbejdende ud mod hinanden via de virksomheder hvor de arbejder. Heroverfor er vort svar arbejdernes internationale solidaritet, 1. maj og den knyttede næve (symbol på den 5 kontinenter forenet!).

Derudover er der manglende social genopretning i aftalen f.eks.

omkring kontakthjælpsloftet, 225 timers reglen og dagpengeperioden. Endvidere er der, som Knud Vilby har påpeget, ingen international politik i aftalen. Vi kunne i det mindste forlange at Danmark opgiver sin støtte til kontrarevolutionen i Venezuela og andre reaktionære positioner.

Så 'forståelsespapiret' er ikke en brugbar politisk referenceramme for det daglige politiske arbejde. Beklager!

Ang. god forskningsetik og -moral

Bente Stenfalk,
Odense

Aarhus Universitets rektor, Brian Bech Nielsen, talte i "Deadline" 4. september ydmygt om skandalen om kødindustrien, som havde betalt sig til 'forskning'. DR's journalist påpegede, at kødindustriens 'forskning' var lavet ud fra devisen "kunden har altid ret" og benyttede også ordsproget: "man bider ikke den hånd, som fodrer en".

Rektoren udtalte, at i kød-sagen havde samarbejdet mellem den betalende part og forskerne været for tæt, og den betalende part havde selv skrevet flere afsnit i rapporten. Armslængde-princippet var ikke blevet overholdt. Det samme gælder den af TrygFonden betalte 'forskning' i de såkaldte funktionelle lidelser.

Hvert år deler TrygFonden ud af dens 700 millioner kroner til formål, som bl.a. støtter fondens egne interesser og Trygs forsikringsselskaber. TrygFonden har profit- og magtmaksimering som hovedformål. Hjertestartere og redningskranse er den pæne overflade.

Der er store økonomiske interesser bag TrygFondens virke. F.

eks. kan det betale sig for TrygFonden at donere penge til Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser, for en syg borger, udstyret med klinikkens diagnose, er udelukket fra at få udbetalt sin sygeforsikring eller arbejdsskadeforsikring, for disse forsikringer udbetales ikke til denne diagnose.

DR og TV2 får doneret mange millioner hvert år til udsendelser om væggtab, diabetesbehandling, psykiatri og politi, så de er også, ifølge ordsproget: man bider ikke den hånd, som fodrer en, underlagt TrygFondens indflydelse. Hverken DR eller TV2 vil bringe noget om de mange patienter, som kommer i klemme pga. diagnosen funktionelle lidelser, og Videnskab.dk skriver også kun rosende om betegnelser.

Der er mange bestilte 'forskningsprojekter' i gang i vort samfund, som aldrig kommer til offentlighedens kendskab. Politikere over det ganske land: kom på banen og gør noget ved fondenes magt og den betalte 'forskning', som ikke tjener almenvellet.

Forkortet af redaktionen

Med stigmatisering begynder enhver krig

Per Kristensen,
Roskilde

Mobning i skolen! Mobning på arbejdet! Det ved vi alle hvad er, men hvad med mobning af andre stater for på sigt at retfærdiggøre egne krænkende og intimiderende handlinger? Er du og jeg vågne, når vi udsættes for mediestrømmen, der konstant fortæller os, at netop dette medie ikke videregiver 'fakenews'?

Jeg starter ikke her med at afsværge Putin, men foreslår dig at tænke tilbage på de to valg, der gennem den sidste tid er gennemført i Østrig. Hvordan var det nu, det der med de højre nationale og 'den russiske rigmand'? Nedenstående har jeg sendt til DR:

DR stigmatiserer Rusland på et falsk grundlag i indslag om det østrigske valg i dag d. 30/9 kl. 07 på KBH P4!

Her fortæller DR om det forrige østrigske valg og om 'den russiske indflydelse' herpå, hvilket fjernede grundlaget for Kurtz regering, hvorfor der nu igen har været afholdt valg.

Dette er jo noget af en tilsnigelse! Er DR begyndt at glemme, hvad der reelt blev afsløret efter forrige valg? Glemmer DR, hvad DR selv dengang fortalte? Et hold journalister lod som om de repræsenterede en russisk rigmand og fik de højre nationale i store problemer, idet de højre nationale indgik en aftale med rigmanden mod, angiveligt, at få penge til deres valgkamp.

I indslaget i dag tales der om 'russisk indflydelse', som om staten Rusland har blandet sig, hvad den russiske stat ikke har gjort. DR deltager i en stille stigmatisering af Rusland på et helt igennem falsk grundlag. DR spiller videre på det tidligere kendte tema fra USA, 'hvor Rusland blandede sig i valgkampen' skønt, der også her mangler klare beviser. DR lever, med denne ukritiske tilgang, ikke op til sit ansvar som public service-organ!

Hånden på hjertet har du tænkt over dette radioindslag? Har du reageret på det? Eller er du bare til grin for dine egne licenspenge?

Vicevært søges (7 timer om ugen)

Stuðiestræde 24 skal bruge en vicevært, der også kan bidrage positivt til det imødekommende og venlige miljø i ejendommen.

Arbejdsopgaver: Rengøring af trapper, mødelokale og toiletter i stueetagen, renholdelse af gård og fortov samt organisering af affaldshåndtering. Desuden små og store opgaver med service og kontakt til lejre og håndværkere i samarbejde med ejendommens administrator og bestyrelse. Der kan efter aftale blive tale om ekstraopgaver i forbindelse med fra og tilflytning af lejere. Arbejdstiden kan aftales fleksibelt, så den passer bedst muligt i forhold til den ansattes øvrige aktiviteter.

Stillingens omfang er på 30 timer om måneden, dvs. ca. 7 timer/ uge. Løn- og arbejdsvilkår efter overenskomst på området. Ansøgningsfrist: fredag d. 25/10 kl. 12. Tiltrædelse: 1/11 eller snarest muligt derefter.

Ejendommen ejes af "Den almennyttige fond af 15. september 1968", og blandt lejerne er udover Enhedslisten og SUF en række andre foreninger og organisationer, samt flere kommercielle lejermål. Yderligere oplysninger: Helge Bo Jensen, tlf. 61621679.

Foretrækker du at læse Rød+Grøn på nettet?

Så kan du afmelde det fysiske magasin ved at skrive til landskontoret@enhedslisten.dk. Du kan læse Rød+Grøn online på vores spritnye hjemmeside: rg.enhedslisten.dk.

KULTURSTAFETTEN:

ET INDBLIK I DE Udstødtes VERDEN

Danmarks bedst bevarede fattiggård ligger i Svendborg. I dag er den blevet til Danmarks Forsorgsmuseum, hvor den grimme fortid udstilles.

Frede Jakobsen

Op kl. 5. I seng kl. 21. Heraf 11 timers arbejde. Sådan var det på Fattiggården i Svendborg for de tvangsanbragte. For "de værdige" (gamle og enlige, som ikke have nogen til at forsørge sig). Og allerværst for de "dovne og forfaldne subjekter", som bare ikke gad få sig et arbejde (ja, det lyder næsten som i dag). Og de skulle knokle på Arbejdsanstalten – mænd for sig, kvinder for sig – når de var der.

At træde ind i museet er som at træde ind i gamle dage – som slet ikke er så gamle endda. Godt nok skete der noget med socialloven i 1961. Det blev "frivilligt" at være der, pigtråden blev pillet ned, og man mistede ikke længere sine borgerrettigheder. Men forholdene forblev elendige. "En skamplet", kaldte Svendborg Avis det. Så i 1974 blev Fattiggården lukket – det er altså kun 45 år siden.

Det var dengang for ikke særligt længe siden. Det var grimt. Og den historie fortælles glimrende på museet. Uden omsvøb. Uden undskyldninger. Deprimerende.

En del af interiøret fra dengang er der endnu. Bl.a. redskaberne, som fattiglemmerne brugte til at væve dørmåtter, slå sten til skærver eller sortere ispinde. Man skulle arbejde for at være der. Man skulle yde for at "nyde".

Med fotos og oplysende plancher giver museet et barskt indblik i de udstødtes hverdag. Det er grumt. Men museet gør mere end det. F.eks. med en udstilling om Godhavndrengene (museets folk stod bag Godhavn-rapporten) og børnehjemsbørns forhold i det hele taget. Og med en udstilling om hjemløse i dagens Danmark.

Dengang var fattigdommen tydelig i Danmark. Den er knap så tydelig i dag. Men den er der. Også det vil du forstå ved at besøge dette fantastiske museum. Du bliver ikke i godt humør af det. Men det er vist heller ikke meningen.

Danmarks Forsorgsmuseum, Grubemøllevej 13, Svendborg. www.forsorgsmuseet.dk

50 GODE FORSLAG, SOM VI IKKE MÅ GENNEMFØRE FOR EU

Med dette nummer af Rød+Grøn følger hæftet "50 gode forslag, som vi ikke må gennemføre for EU". Publikationen dækker en række små og store eksempler på, at EU har været en bremseklo, når vi har ønsket at stille forslag, som sikrede bedre klima og miljø, forhindrede social dumping eller bare højnede fødevarer sikkerheden, sundheden og dyrevelfærd.

Rapporten blev udarbejdet forud for EU-Parlamentsvalget i maj 2019, men er stadig meget aktuel. Yderligere eksempler kan bestilles ved at skrive til tobias.clausen@ft.dk.

Udgivelsen er sket med støtte fra Europa-Nævnet.

